

**РІВЕНЬ ЗАРОБІТНИХ ПЛАТ В ОРГАНАХ
ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА НА ДЕРЖАВНИХ
ПІДПРИЄМСТВАХ В УКРАЇНІ ТА ІНШИХ
ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ**

Жовтень 2018

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України

вул. Лютеранська, 28а, офіс 1

01024, м. Київ, Україна

тел. +38 044 290 47 37

info@feao.org.ua

www.feao.org.ua

www.facebook.com/feao.vru/

Мета дослідження – порівняльний аналіз оплати праці в органах державної влади та на державних підприємствах в Україні та європейських країнах у 2017 році. У дослідженні представлено інформацію про заробітні плати вищих посадовців – глав держав, прем'єр-міністрів, міністрів та парламентарів. Проведено порівняльний аналіз оплати праці посадовців вищих рівнів та встановлено рівень її перевищення над середньою заробітною платою по країні. Визначено особливості нарахування оплати праці на державних підприємствах у таких секторах економіки, як нафтогазовий, залізничний транспорт, оборонна промисловість, метрополітен та виробництво ракетноносіїв.

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України створено в межах проекту, що імплементується консорціумом партнерів, адмініструється Вестмінстерською фундацією за демократію (WFD) та фінансується програмою «Підтримка реформи управління державними фінансами» Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) за дорученням Федерального Міністерства економічної співпраці та розвитку Німеччини (BMZ) та Міністерства Великої Британії з питань міжнародного розвитку (DfID).

Завдання Офісу полягає в посиленні ефективності та якості економічного й фінансового законодавства, яке розробляє й ухвалює Верховна Рада України, та підвищенні рівня використання наявної в Україні фінансової інформації для здійснення ефективного нагляду за діяльністю уряду.

Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук тексту необхідно отримати напряму від власників прав.

Підготували: к. е. н. Алла Іващенко, Максим Усар.

За заг. редакцією Віктора Мазярчука.

Думки, висловлені в матеріалах авторів, необов'язково відображають точку зору ОФЕА, його працівників або представників наглядової ради.

Автори не є співробітниками, не консультують, не володіють акціями та не отримують фінансування від жодної компанії чи організації, яка мала б користь від цього матеріалу, а також жодним чином з ними не пов'язані.

© Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2018

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Огляд основних тенденцій системи оплати праці в державному секторі України.....	5
1.1. Заробітна плата народних депутатів України.....	5
1.2. Норми витрат на одного народного депутата в Україні в 2018 році.....	6
1.3. Рівень заробітних плат Президента, Прем'єр-міністра та міністрів в Україні	6
1.4. Рівень оплати праці керівників державних підприємств в Україні	9
2. Порівняльний аналіз рівня оплати праці посадовців в Україні та європейських країнах	11
2.1. Оплата праці глав держав	11
2.2. Рівень оплати праці глав урядів	12
2.3. Оплата праці міністрів фінансів	13
2.4. Рівень заробітних плат міністрів закордонних справ	14
2.5. Заробітні плати міністрів оборони	16
2.6. Рівень оплати праці міністрів внутрішніх справ	17
2.7. Оплата праці міністрів охорони здоров'я	18
2.8. Рівень оплати праці членів парламенту	20
3. Відмінності в рівні оплати праці керівників державних підприємств в Україні та країнах ОЕСР	22
3.1. Рівень оплати праці керівників підприємств у нафтогазовому секторі	22
3.2. Заробітна плата керівників державних підприємств залізничного транспорту	23
3.3. Рівень оплати праці керівників державних підприємств сектору оборонної промисловості	25
3.4. Заробітна плата керівників підприємств метрополітену	26
3.5. Оплата праці керівництва промислового сектору з виготовлення ракетноносіїв	27
ВИСНОВКИ	29
Додаток 1	31
Додаток 2	32
Додаток 3	33
Додаток 4	34
Додаток 5	35

ВСТУП

Аналіз заробітних плат працівників державного сектору, зокрема посадовців вищих рівнів та керівників державних підприємств, актуальний, оскільки вони фінансуються з державного бюджету.

Порівняння заробітних плат посадовців вищих рівнів, зокрема президентів, прем'єр-міністрів, міністрів та членів парламенту, в Україні та країнах ОЕСР є предметом аналізу цього дослідження. Окрім того, у роботі проаналізовано оплату праці цих категорій державних управлінців і середню заробітну плату по країні та розраховано коефіцієнт перевищення заробітної плати високопосадовців над середнім рівнем оплати праці по країні.

Також у дослідженні проаналізовано рівень оплати праці в основних галузях економіки – нафтогазовій, залізничного транспорту, оборонній промисловості, метрополітену та виготовленні ракетноносіїв, зокрема на державних підприємствах. Визначено розрив між рівнем заробітної плати ТОП-керівника таких підприємств та середньостатистичного працівника в країні.

При порівнянні оплати праці посадовців в Україні та країнах ОЕСР виявлено, що в більшості випадків в Україні найнижчі заробітні плати, але при цьому коефіцієнт перевищення над середньою заробітною платою по країні найбільший серед проаналізованих країн, що свідчить про дуже низьку середню заробітну плату.

Детальніше основні тенденції оплати праці по країнах представлено в розділах 1-3.

1. ОГЛЯД ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

1.1. Заробітна плата народних депутатів України

Згідно з Постановою Верховної Ради України від 7 грудня 2017 року №2240-VIII (далі – ВРУ) «Про фінансове забезпечення діяльності народних депутатів України»¹ (далі – Постанова №2240-VIII) посадові оклади народних депутатів залежать від функцій, які вони виконують, і базою для нарахування окладів є прожитковий мінімум для працездатних осіб. Рівень оплати праці народних депутатів України залежно від посади, яку вони займають, представлено на рис. 1.

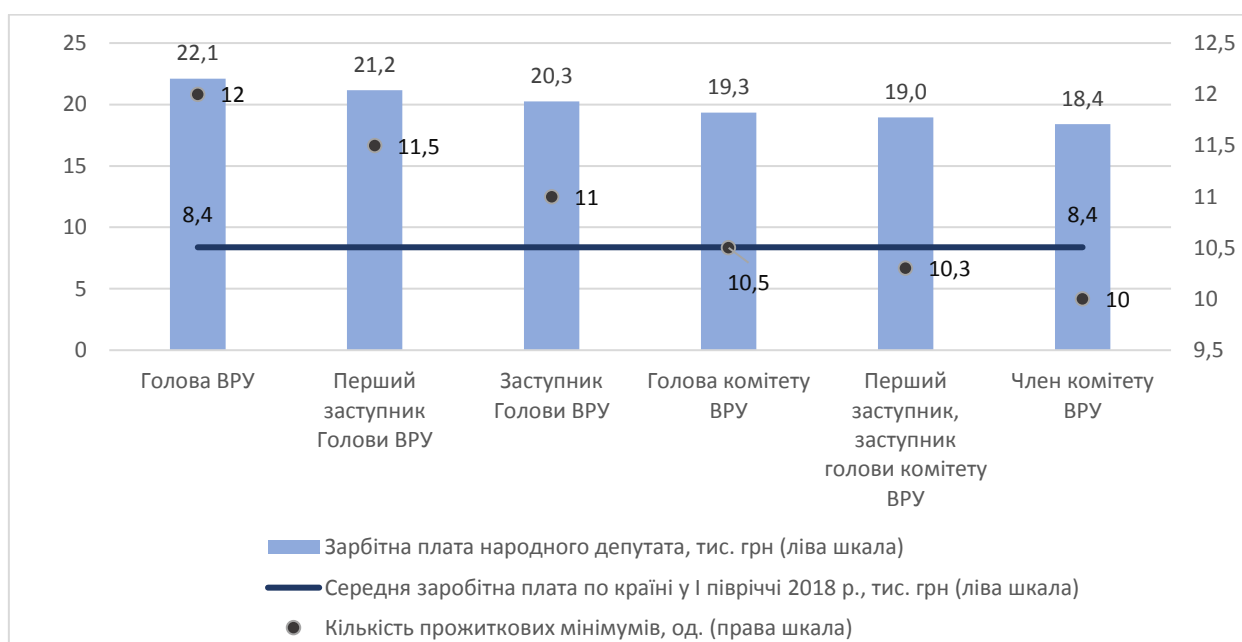

Рис. 1. Посадові оклади народних депутатів України у 2018 р.

Джерело: сформовано авторами на основі Постанови Верховної Ради України «Про фінансове забезпечення діяльності народних депутатів України»¹, інформації про прожитковий мінімум від Міністерства фінансів² та середню зарбітну плату від Державної служби статистики³.

Найвищу зарбітну плату отримують голова ВРУ, перший заступник голови та його заступники. Зарбітна плата була розрахована на основі прожиткового мінімуму, встановленого в Україні на 01.01.2018 року на рівні 1 762 грн. Підвищення прожиткового мінімуму до 1 841 грн з 01.07.2018 року ніяк не вплинуло на посадовий оклад народних депутатів України, оскільки згідно з додатком до Постанови №2240-VIII¹ посадові оклади

¹ Постанова Верховної Ради України «Про фінансове забезпечення діяльності народних депутатів України» від 7 грудня 2017 року №2240-VIII. Отримано 22 вересня 2018 року з: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2240-viii>.

² Міністерство фінансів України. Прожитковий мінімум в Україні. Отримано 22 вересня 2018 року з: <https://index.minfin.com.ua/labour/wagemin/>.

³ Державна служба статистики України. Динаміка середньомісячної зарбітної плати за видами економічної діяльності у 2010-2017 роках. Отримано 25 вересня 2018 року з: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

народних депутатів України розраховуються в прожиткових мінімумах, встановлених для працездатних осіб на 1 січня календарного року.

Збільшення посадових окладів народних депутатів України на 4% у зв'язку з підвищенням прожиткового мінімуму не відбулося. Середній рівень заробітної плати народних депутатів у 2018 році становить близько 19 тис. грн. Також слід зазначити, що до ухвалення Постанови №2240-VIII базою для нарахування посадових окладів народних депутатів була мінімальна заробітна плата⁴.

Водночас рівень перевищення заробітної плати народного депутата над середньою заробітною платою по країні становить близько 2,5 раза у 2018 р.

1.2. Планові показники видатків на заробітну плату народних депутатів у 2018 році

Згідно зі встановленими нормами витрат на одного народного депутата України (додаток до кошторису Верховної Ради України на 2018 рік⁵) передбачено кошти для компенсації:

- вартості проїзду територією України – 90 000 грн на рік (7 500 грн на місяць);
- вартості міських, міжміських телефонних розмов 4 890 грн на рік (489 грн на місяць з розрахунку на 10 місяців);
- відряджень помічників-консультантів народних депутатів України у виборчі округи – 8 000 грн на рік (800 грн на місяць з розрахунку на 10 місяців);
- вартості оренди житла або винайму готельного номера – 237 250 тис. грн на рік.

Загальна сума компенсації на одного народного депутата становить 340 140 гривень.

1.3. Рівень заробітних плат Президента, Прем'єр-міністра та міністрів в Україні

Окрім народних депутатів, до посадовців вищого рівня належать представники уряду, зокрема Прем'єр-міністр та міністри, оплату праці яких станом на 2017 рік представлено на рис. 2. Посадові оклади міністрів визначені Постановою Кабінету Міністрів від 27 липня 2016 року №493 «Про умови оплати праці посадових осіб, керівників та керівних працівників окремих державних органів, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну службу»⁶ на рівні 16 тис. грн, але при цьому кожен міністр отримує різну зарплату (детальніше див. рис. 2).

⁴ Постанова Верховної Ради України від 26 липня 1994 року №122/94-ВР. Отримано 22 вересня 2018 року з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/122/94-%D0%B2%D1%80>.

⁵ Проект Постанови про кошторис Верховної Ради України на 2018 рік. Додаток до кошторису Верховної Ради України на 2018 рік. Отримано 22 вересня 2018 року з: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63109.

⁶ Постанова Кабінету Міністрів України «Про умови оплати праці посадових осіб, керівників та керівних працівників окремих державних органів, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну службу»» від 27 липня 2016 року №493. Отримано 26 вересня 2018 року з: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/493-2016-%D0%BF>.

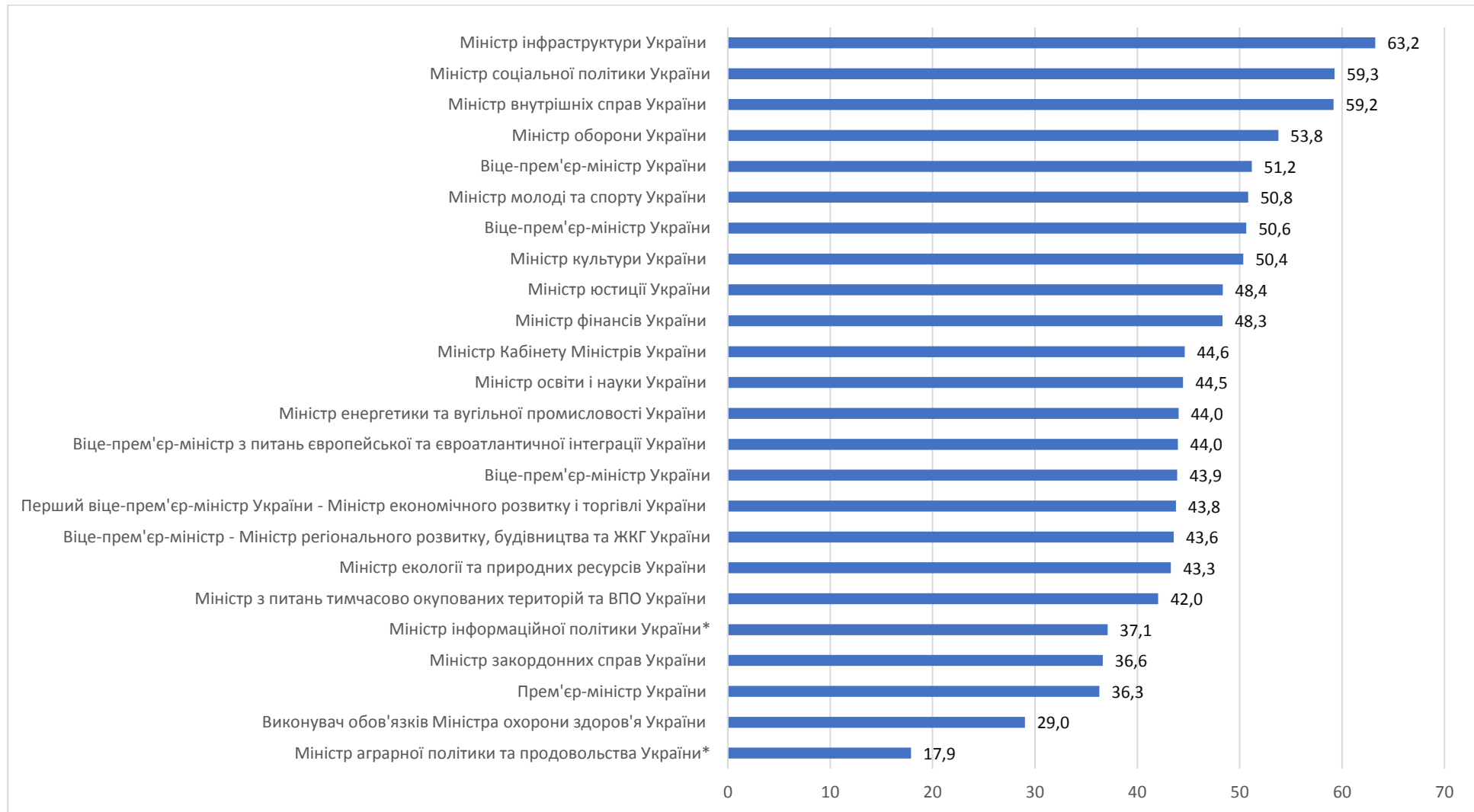

Рис. 2. Середньомісячна заробітна плата Прем'єр-міністра, віце-прем'єр-міністрів та міністрів в Україні на 2017 рік, тис. грн

Джерело: сформовано авторами на основі електронних декларацій чиновників за 2017 рік від Національного агентства з питань запобігання корупції⁷.

⁷ Електронні декларації чиновників та депутатів. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://declarations.com.ua/>.

Примітка: середньомісячні заробітні плати міністрів розраховані на основі річного доходу за 2017 рік, при цьому міністри, позначені зірочкою на рис. 2 – міністр інформаційної політики⁸ та міністр аграрної політики⁹, у травні 2017 року подали заяви про відставку, щодо яких Парламент не ухвалив рішення, тобто офіційно вони досі є міністрами¹⁰, але не виконують свої обов'язки та, відповідно, не отримують заробітну плату.

Найвища оплата праці на місяць в Україні в міністра інфраструктури (63,2 тис. грн), міністра соціальної політики (59,3 тис. грн), міністра внутрішніх справ (59,2 тис. грн) та міністра оборони (53,8 тис. грн).

Найнижчі заробітні плати в 2017 році були в міністра аграрної політики та продовольства (17,9 тис. грн) та в. о. міністра охорони здоров'я (29 тис. грн).

Найбільше перевищення заробітних плат міністрів над середньою по країні становить від 7 до 8 разів (для міністрів з найвищим рівнем оплати праці), а найменше – 2,3 та 3,8 раза (для міністра аграрної політики та продовольства і в. о. міністра охорони здоров'я відповідно).

Середній рівень зазначеного перевищення становить близько 6 разів та характерний для міністра екології та природних ресурсів; міністра енергетики та вугільної промисловості; віце-прем'єр-міністра – міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України; першого віце-прем'єр-міністра України – міністра економічного розвитку і торгівлі України; віце-прем'єр-міністра, віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України, міністра освіти і науки, міністра Кабінету Міністрів України та міністра фінансів.

Згідно з додатком до Постанови Кабінету Міністрів України від 27 липня 2016 року №493 «Про умови оплати праці посадових осіб, керівників та керівних працівників окремих державних органів, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну службу»¹¹ посадовий оклад Президента України – 28 тис. грн. Згідно із щорічною декларацією Президента України за 2017 рік¹² його заробітна плата, отримана за основним місцем роботи за 2017 рік, становила 336 тис. грн, тобто без додаткового доходу за основним місцем роботи.

⁸ Офіційна заява МІП України щодо відставки міністра інформаційної політики Юрія Стеця. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://mip.gov.ua/news/1826.html>.

⁹ Міністр аграрної політики та продовольства України Тарас Кутовий написав заяву про відставку. Отримано 26 вересня 2018 року з: <http://www.minagro.gov.ua/node/23949>.

¹⁰ Керівництво Міністерства аграрної політики та продовольства. Отримано 26 вересня 2018 року з: http://www.minagro.gov.ua/uk/organic_ministry?tid_hierachy=158. Структура Міністерства інформаційної політики України. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://mip.gov.ua/content/komanda.html>.

¹¹ Постанова Кабінету Міністрів України «Про умови оплати праці посадових осіб, керівників та керівних працівників окремих державних органів, на яких не поширюється дія Закону України «Про державну службу»» від 27 липня 2016 року №493. Отримано 26 вересня 2018 року з: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/493-2016-%D0%BF>.

¹² Щорічна декларація за 2017 рік Порошенка П. О. Отримано 26 вересня 2018 року з: https://declarations.com.ua/declaration/nacp_c9e4d7dd-d6b7-44b8-9e26-12e756d36e04.

1.4. Рівень оплати праці керівників державних підприємств в Україні

Також до системи оплати праці державного сектору належать і державні підприємства. Об'єктами для аналізу в дослідженні стали заробітні плати керівників таких підприємств, як ПАТ «Одеський припортовий завод», ДП «Південний машинобудівний завод», КП «Київський метрополітен», ДК «Укроборонпром», НАК «Нафтогаз України» та ПАТ «Укрзалізниця» (рис. 3).

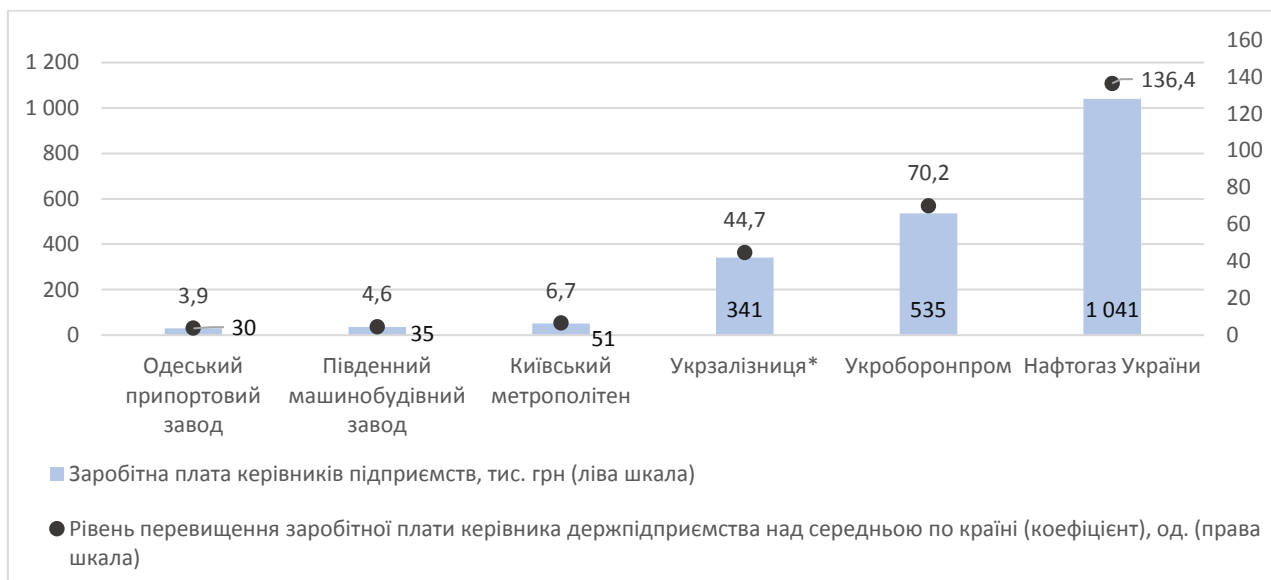

Рис. 3. Середньомісячна заробітна плата керівників державних підприємств та середня заробітна плата по країні в 2017 році

Джерело: сформовано авторами на основі даних додаткової угоди до контракту¹³, Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 року №1007-р «Про погодження контракту з членом правління публічного акціонерного товариства “Українська залізниця” Кравцовим Є. П.»¹⁴, розрахованої заробітної плати згідно до поданих форм змін декларацій Кравцова Є.П.¹⁵, даних декларацій за 2017 рік Назаренка С. М.¹⁶, Брагінського В. В.¹⁷, Войта С. М.¹⁸ та Букіна П. Ю.¹⁹.

*Примітка: з огляду на відповідь на запит на отримання публічної інформації від ПАТ «Укрзалізниця» №11/310 від 8.10.2018 щодо неpubлічності розміру заробітної плати голови правління відповідно до ч.4 ст. 13 Закону

¹³ Додаткова угода до контракту №45-Н/14 від 07.08.2014 року з головою правління Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» Коболєвим Андрієм Володимировичем. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://ru.tsn.ua/groshi/glava-naftogaza-ezhemesyachno-poluchaet-po-menshey-mere-2-milliona-griven-zarplaty-smi-792544.html>.

¹⁴ Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження контракту з членом правління публічного акціонерного товариства “Українська залізниця” Кравцовим Є. П.» від 27 вересня 2017 року №1007-р. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/pro-pogodzhennya-kontraktu>.

¹⁵ Кравцов Євген Павлович. Форми змін, Декларації НАЗК, 2018. Отримано 26 вересня 2018 року з: https://declarations.com.ua/declaration/nacp_1d11eb5b-3930-4b90-988f-1a2dd9c9ca55.

¹⁶ Щорічна декларація за 2017 рік Назаренка С. М. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://public.nazk.gov.ua/declaration/082231db-6d6d-4146-8c98-6c32b132af43>.

¹⁷ Щорічна декларація за 2017 рік Брагінського В. В. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://public.nazk.gov.ua/declaration/8b8a5c8d-417c-4e56-a4a3-c1c70ff64643>.

¹⁸ Щорічна декларація за 2017 рік Войта С. М. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://public.nazk.gov.ua/declaration/ac43167c-f195-4178-8847-34aed49cc69a>.

¹⁹ Щорічна декларація за 2017 рік Букіна П. Ю. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://public.nazk.gov.ua/declaration/d62f1c9c-7a9f-47d5-957f-29e34f76d0d2>.

України «Про доступ до публічної інформації» та відсутності можливості розрахунку середньомісячної заробітної плати в.о. голови правління ПАТ «Укрзалізниця» за 2017 р., фактичну середню заробітну плату у рис. 3 було розраховано на основі поданих форм змін до декларацій Кравцова Є.П. у 2018 р. (детальніше механізм розрахунку представлено на рис. 4).

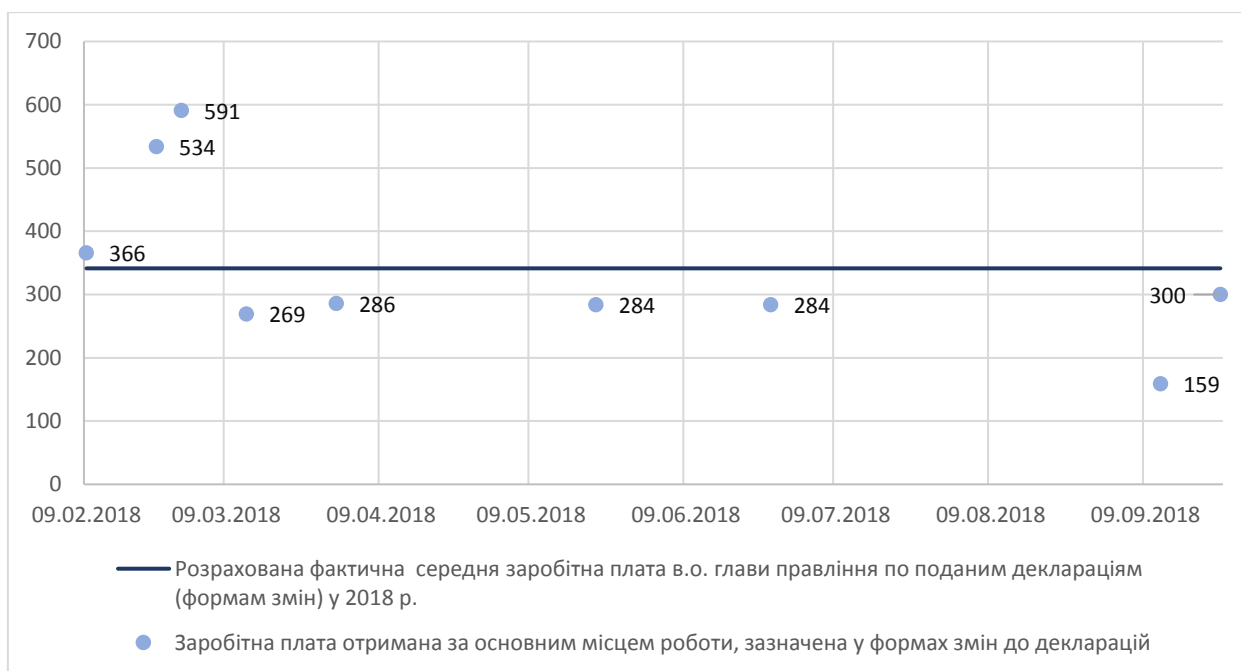

Рис. 4. Фактично отримані доходи за основним місцем роботи в.о. глави правління ПАТ «Укрзалізниця» згідно до форм змін декларацій 2018 р., тис. грн

Джерело: сформовано авторами на основі фактично поданих форм змін до декларацій¹⁵

На рис. 3 помітні значні диспропорції в оплаті праці на місяць: керівника НАК «Нафтогаз України», який отримує більше 1 млн грн, ДК «Укроборонпром» та ПАТ «Укрзалізниця» – понад 500 та 300 тис. грн відповідно. Керівники таких підприємств, як ПАТ «Одеський припортовий завод», ДП «Південний машинобудівний завод» та КП «Київський метрополітен», мають заробітні плати в діапазоні від 30 до 50 тис. грн.

Заробітна плата глави НАК «Нафтогаз України» перевищує середньомісячний рівень по країні в 136 разів, при цьому контрактом передбачено нарахування щомісячної премії на умовах та в розмірі, визначених колективним договором компанії¹¹.

Для ДК «Укроборонпром» та ПАТ «Укрзалізниця» зазначене перевищення становить 70 та 45 разів відповідно, а для ПАТ «Одеський припортовий завод», ДП «Південний машинобудівний завод» та КП «Київський метрополітен» – 4, 4,6 та 6,7 раза відповідно.

Щоб оцінити оплату праці в державному секторі України, доцільно порівняти її з показниками в інших європейських країнах (розділи 2-3 дослідження).

2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РІВНЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПОСАДОВЦІВ В УКРАЇНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

2.1. Оплата праці глав держав

Аналіз відмінностей оплати праці президентів країн ОЕСР²⁰ та України представлено в Додатку 1 та на рис. 5.

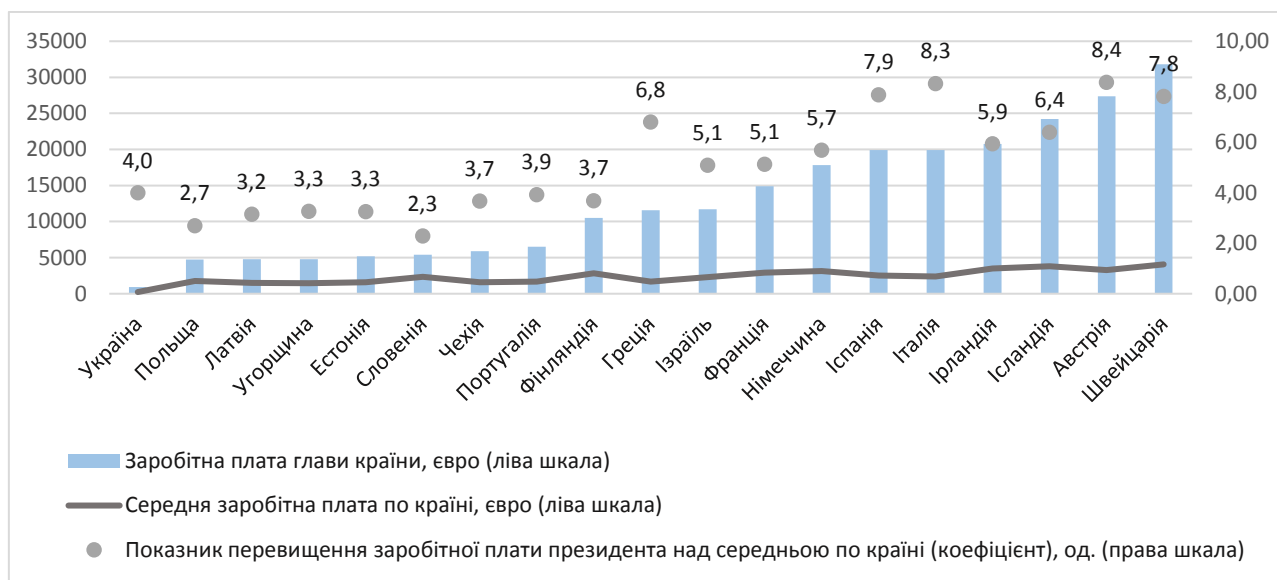

Рис. 5. Заробітна плата президента в країнах ОЕСР й Україні та показник перевищення над середньою заробітною платою по країні в 2017 році

Джерело: розраховано авторами на основі щорічної декларації Президента України²¹, інформації про середньомісячну заробітну плату в Україні²², річні заробітні плати глав держав²³, середню заробітну плату в ЄС²⁴.

Примітка: заробітну плату президента України та середню заробітну плату по країні розраховано в Євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року²⁵.

З рис. 5 видно, що серед проаналізованих країн Президент України має найнижчу заробітну плату (менше 1 тис. Євро), також невисокі зарплати в президентів Польщі, Латвії, Угорщини, Естонії, Словенії та Чехії (близько 5-6 тис. Євро). Проте слід зазначити, що серед цих країн найбільше перевищення заробітної плати президента над середньою заробітною платою

²⁰ ОЕСР – Організація економічного співробітництва та розвитку.

²¹ Щорічна декларація з 2017 рік Порошенка П. О. Отримано 26 вересня 2018 року з:

https://declarations.com.ua/declaration/nacp_c9e4d7dd-d6b7-44b8-9e26-12e756d36e04.

²² Державна служба статистики України. Середньомісячна заробітна плата за видами економічної діяльності за період з початку року у 2017 році. Отримано 27 вересня 2018 року з:

http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/Zarp_ek_p/zedp_17_u.htm.

²³ Pay check. Base pay packets for the heads of state and government in the OECD. Retrieved 21th of September, 2018, from: <https://www.ig.com/uk/forex/research/pay-check#/salary>.

²⁴ Average salary in European Union, 2017. Retrieved 21th of September, 2018, from:

<https://www.reinischfischer.com/average-salary-european-union-2017>.

²⁵ Конвертер. XE Currency Charts: UAH to EUR. Отримано 26 вересня 2018 року з:

<https://www.xe.com/currencycharts/?from=UAH&to=EUR&view=2Y>.

по країні в Україні – близько 4 разів. Найменше – у Словенії та Польщі (2,3 та 2,7 раза відповідно).

2.2. Рівень оплати праці глав урядів

Рівень оплати праці прем'єр-міністрів та середньої заробітної плати по країні подано в Додатку 2 та на рис. 6.

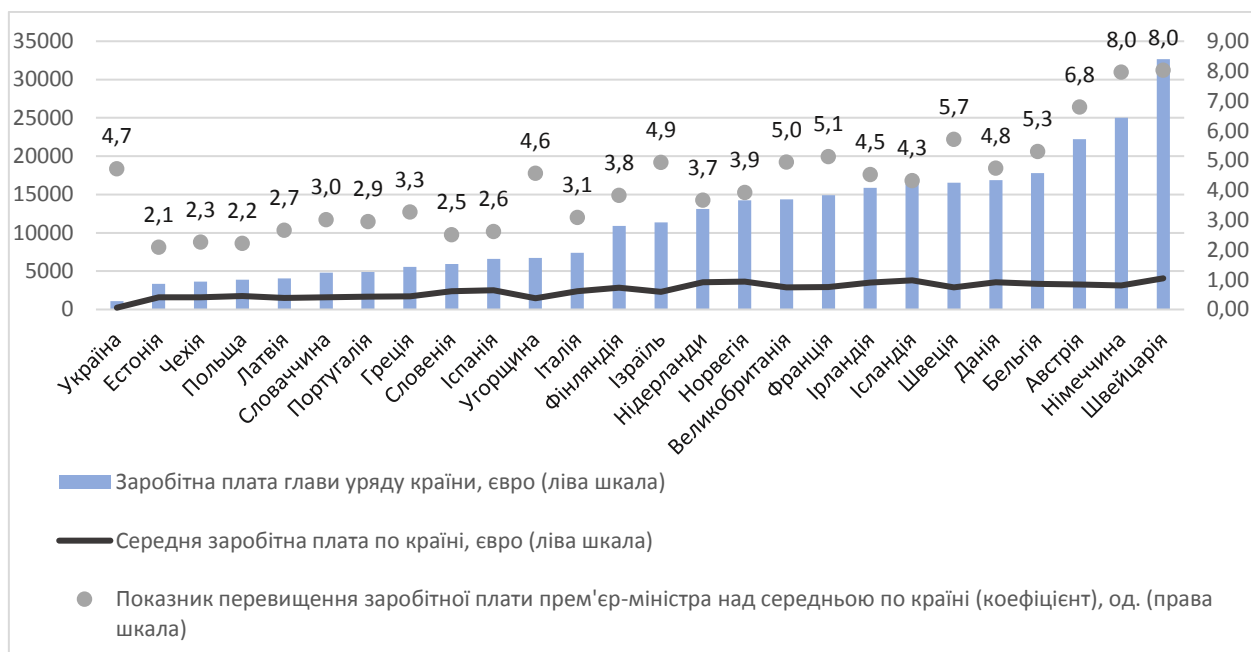

Рис. 6. Середньомісячна оплата праці глави уряду та коефіцієнт перевищення над середнім значенням по країні в 2017 році в країнах ОЕСР та Україні

Джерело: розраховано авторами на основі основі електронних декларацій чиновників за 2017 рік від Національного агентства з питань запобігання корупції²⁶, інформації про середньомісячну заробітну плату в Україні²⁷, річні заробітні плати глав урядів²⁸, середню заробітну плату в ЄС²⁹.

Примітка: заробітну плату Прем'єр-міністра України та середню заробітну плату по країні розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року³⁰.

На рис. 6 помітна подібна тенденція, як і з оплатою праці президентів: найменша зарплата в Прем'єр-міністра України (близько 1 тис. євро), але при цьому коефіцієнт перевищення над середньомісячною заробітною платою по країні становить 4,7.

²⁶ Електронні декларації чиновників та депутатів. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://declarations.com.ua/>.

²⁷ Державна служба статистики України. Середньомісячна заробітна плата за видами економічної діяльності за період з початку року у 2017 році. Отримано 27 вересня 2018 року з: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/Zarp_ek_p/zedp_17_u.htm.

²⁸ Pay check. Base pay packets for the heads of state and government in the OECD. Retrieved 21th of September, 2018, from: <https://www.ig.com/uk/forex/research/pay-check#/salary>. List of salaries of heads of state and government. Retrieved 21th of September, 2018, from: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_salaries_of_heads_of_state_and_government.

²⁹ Average salary in European Union, 2017. Retrieved 21th of September, 2018, from: <https://www.reinisfischer.com/average-salary-european-union-2017>.

³⁰ Конвертер. XE Currency Charts: UAH to EUR. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.xe.com/currencycharts/?from=UAH&to=EUR&view=2Y>.

Естонія, Чехія, Латвія, Словаччина, Португалія, Греція, Словенія та Іспанія мають значно вищі заробітні плати прем'єр-міністрів – у діапазоні від 3,5 до 6,5 тис. євро, але при цьому перевищення над середньою заробітною платою по країні значно нижче, ніж в Україні, – від 2 до 3 разів.

2.3. Оплата праці міністрів фінансів

Порівняльний аналіз заробітної плати міністрів основних міністерств в Україні та інших країнах представлено на рис. 7-11.

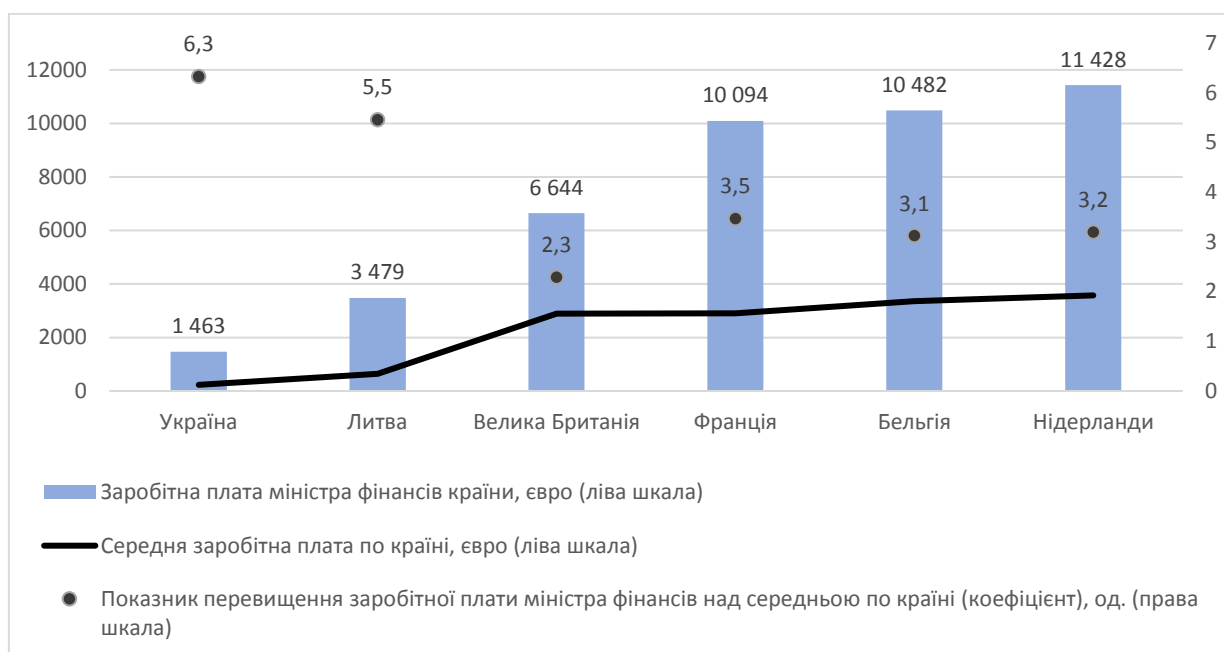

Рис. 7. Середньомісячна заробітна плата міністра фінансів та коефіцієнт перевищення над середнім значенням по країні в 2017 році в країнах ОЕСР та Україні

Джерело: розраховано авторами на основі електронних декларацій чиновників за 2017 рік від Національного агентства з питань запобігання корупції³¹, інформації про середньомісячну заробітну плату в Україні³²,

³¹ Електронні декларації чиновників та депутатів. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://declarations.com.ua/>.

³² Державна служба статистики України. Середньомісячна заробітна плата за видами економічної діяльності за період з початку року у 2017 році. Отримано 27 вересня 2018 року з: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/Zarp_ek_p/zedp_17_u.htm.

інформації про заробітні плати в уряді Великої Британії³³, Міністерства фінансів Литви³⁴, винагороди посадовцям Франції³⁵, інформації про оплату в уряді Нідерландів³⁶ та Бельгії³⁷.

Примітка: заробітну плату міністра фінансів України та середню заробітну плату по країні розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року³⁸, заробітну плату міністра фінансів та середню заробітну плату у Великій Британії розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року³⁹.

Згідно з даними рис. 7 найнижчу заробітну плату отримує міністр фінансів України, але при цьому рівень перевищення над середньою заробітною платою тут найбільший (близько 6 разів), а найвищу заробітну плату має міністр фінансів Нідерландів, проте перевищення становить 3 рази.

Найменше перевищення характерне для Великої Британії – близько 2 разів, а заробітна плата міністра становить більше 6,5 тис. євро.

2.4. Рівень заробітних плат міністрів закордонних справ

Рівень заробітної плати міністра закордонних справ у країнах ОЕСР та Україні показано на рис. 8.

Як і міністр фінансів (рис. 7), міністр закордонних справ України (рис. 8) має найнижчу оплату праці серед міністрів закордонних справ розглянутих країн (близько 1,1 тис. євро), але при цьому найбільший коефіцієнт перевищення над середньою заробітною платою – близько 5 разів.

В інших проаналізованих країнах (Франція, Бельгія, Нідерланди, Велика Британія) значно вищі заробітні плати міністрів (більше 10 тис. євро), але при цьому значно менше перевищення – від 3 до 4,5 раза.

³³ Salaries of Members of Her Majesty's Government from 9th June 2017. Retrieved 26th of September, 2018, from:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/629500/Salaries_of_Members_of_Her_Majesty_s_Government_from_1st_April_2017.pdf.

³⁴ Ministry of Finance of the Republic of Lithuania. Retrieved 26th of September, 2018, from:

<https://finmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/administracine-informacija/darbo-uzmokestis>.

³⁵ Rémunération des acteurs institutionnels en France. Retrieved 26th of September, 2018, from:

https://fr.wikipedia.org/wiki/R%C3%A9mun%C3%A9ration_des_acteurs_institutionnels_en_France.

³⁶ Salarissen van politieke ambtsdragers. Retrieved 26th of September, 2018, from:

https://www.parlement.com/id/vjyqd6vz00ts/salarissen_van_politieke_ambtsdragers.

³⁷ Zoveel verdienen de ministers van Michel I. Retrieved 26th of September, 2018, from:

<https://www.jobat.be/nl/artikels/zoveel-verdienen-de-ministers-van-michel-i/>.

³⁸ Конвертер. XE Currency Charts: UAH to EUR. Отримано 26 вересня 2018 року з:

<https://www.xe.com/currencycharts/?from=UAH&to=EUR&view=2Y>.

³⁹ Конвертер середніх місячних обмінних курсів 2017 року. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.x-rates.com/average/?from=GBP&to=EUR&amount=1&year=2017>.

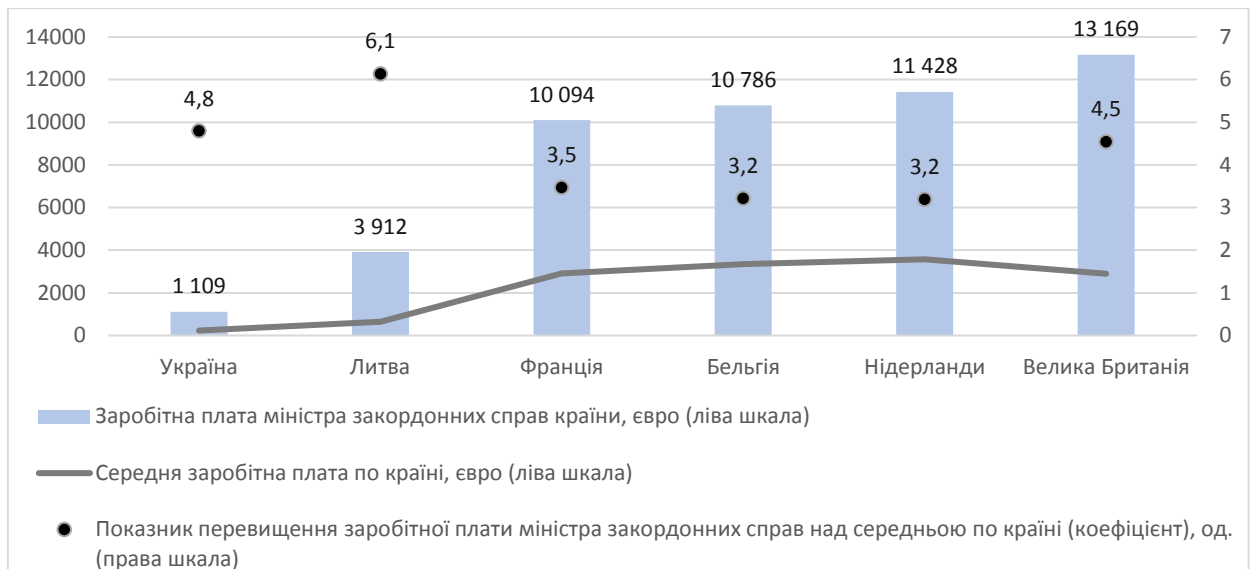

Рис. 8. Заробітна плата міністра закордонних справ та середня заробітна плата в Україні та країнах ОЕСР у 2017 році

Джерело: розраховано авторами на основі електронних декларацій чиновників за 2017 рік від Національного агентства з питань запобігання корупції⁴⁰, інформації про середньомісячну заробітну плату в Україні⁴¹, інформації про заробітні плати міністрів Великої Британії⁴², Міністерства закордонних справ Литви⁴³, винагороди посадовцям Франції⁴⁴, інформації про оплату в уряді Нідерландів⁴⁵ та Бельгії⁴⁶.

Примітка: заробітну плату міністра закордонних справ України та середню заробітну плату по країні розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁴⁷, заробітну плату міністра закордонних справ та середню заробітну плату у Великій Британії розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁴⁸.

У Литві міністр закордонних справ заробляє у 2,5 рази більше, ніж його колега в Україні.

⁴⁰ Електронні декларації чиновників та депутатів. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://declarations.com.ua/>.

⁴¹ Державна служба статистики України. Середньомісячна заробітна плата за видами економічної діяльності за період з початку року у 2017 році. Отримано 27 вересня 2018 року з: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/Zarp_ek_p/zedp_17_u.htm.

⁴² UK politics. Retrieved 26th of September, 2018, from: <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/boris-johnson-ministers-salary-not-enough-a7976641.html>.

⁴³ Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Lithuania. Retrieved 26th of September, 2018, from: <https://www.urm.lt/default/lt/veikla/darbo-uzmokestis/2018-metu-iii-ketvirtis>.

⁴⁴ Rémunération des acteurs institutionnels en France. Retrieved 26th of September, 2018, from: https://fr.wikipedia.org/wiki/R%C3%A9mun%C3%A9ration_des_acteurs_institutionnels_en_France.

⁴⁵ Salarissen van politieke ambtsdragers. Retrieved 26th of September, 2018, from: https://www.parlement.com/id/vjyqd6vz00ts/salarissen_van_politieke_ambtsdragers.

⁴⁶ Zoveel verdienen de ministers van Michel I. Retrieved 26th of September, 2018, from: <https://www.jobat.be/nl/artikels/zoveel-verdienen-de-ministers-van-michel-i/>.

⁴⁷ Конвертер. XE Currency Charts: UAH to EUR. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.xe.com/currencycharts/?from=UAH&to=EUR&view=2Y>.

⁴⁸ Конвертер середніх місячних обмінних курсів 2017 року. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.x-rates.com/average/?from=GBP&to=EUR&amount=1&year=2017>.

2.5. Заробітні плати міністрів оборони

Рівень оплати праці міністрів оборони у країнах ОЕСР та Україні порівняно із середньою оплатою праці по країні подано на рис. 9.

На рис. 9 можна відзначити найбільший коефіцієнт перевищення над середнім рівнем оплати праці по країні в Україні – 7, але при цьому тут міністр оборони має найнижчу заробітну плату серед проаналізованих країн (1,6 тис. євро).

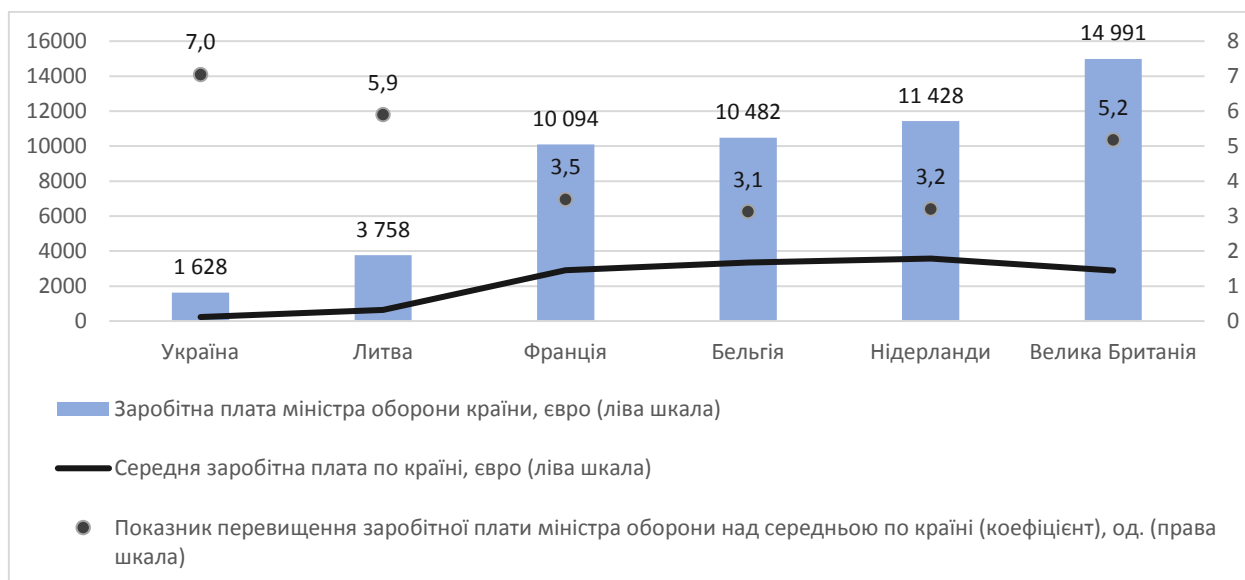

Рис. 9. Оплата праці міністра оборони та перевищення над середнім рівнем по країні в 2017 році в країнах ОЕСР та Україні

Джерело: розраховано авторами на основі електронних декларацій чиновників за 2017 рік від Національного агентства з питань запобігання корупції⁴⁹, інформації про середньомісячну заробітну плату в Україні⁵⁰, щорічного звіту Міністерства оборони Великої Британії⁵¹, Міністерства оборони Литви⁵², винагороди посадовцям Франції⁵³, інформації про оплату в уряді Нідерландів⁵⁴ та Бельгії⁵⁵.

Примітка: заробітну плату міністра оборони України та середню заробітну плату по країні розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁵⁶, заробітну плату міністра оборони та

⁴⁹ Електронні декларації чиновників та депутатів. Отримано 26 вересня 2018 з: <https://declarations.com.ua/>.

⁵⁰ Державна служба статистики України. Середньомісячна заробітна плата за видами економічної діяльності за період з початку року у 2017 році. Отримано 27 вересня 2018 року з:

http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/Zarp_ek_p/zedp_17_u.htm.

⁵¹ Ministry of Defence. Annual Report and Accounts 2016-17. Retrieved 27th of September, 2018, from: <https://www.contracts.mod.uk/wp-content/uploads/2013/12/Annual-Report-and-Accounts.pdf>.

⁵² Ministry of National Defence of the Republic of Lithuania. Retrieved 27th of September, 2018, from: https://kam.lt/lt/administracine_informacija/informacija_apie_darbo_uzmokesti.html.

⁵³ Rémunération des acteurs institutionnels en France. Retrieved 26th of September, 2018, from: https://fr.wikipedia.org/wiki/R%C3%A9mun%C3%A9ration_des_acteurs_institutionnels_en_France.

⁵⁴ Salarissen van politieke ambtsdragers. Retrieved 26th of September, 2018, from: https://www.parlement.com/id/vjyqd6vz00ts/salarissen_van_politieke_ambtsdragers.

⁵⁵ Zoveel verdienen de ministers van Michel I. Retrieved 26th of September, 2018, from: <https://www.jobat.be/nl/artikels/zoveel-verdienen-de-ministers-van-michel-i/>.

⁵⁶ Конвертер. XE Currency Charts: UAH to EUR. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.xe.com/currencycharts/?from=UAH&to=EUR&view=2Y>.

середню заробітну плату у Великій Британії розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁵⁷.

Також високий рівень перевищення притаманний Литві та Великій Британії з коефіцієнтами 5,9 та 5,2 відповідно, але заробітні плати міністра та середні по країні кардинально різні: у Великій Британії вони у 4 рази вищі, ніж у Литві.

Для Франції, Бельгії, Нідерландів характерний коефіцієнт на рівні 3-3,5, а заробітні плати міністрів оборони – 10-11,5 тис. євро на місяць.

2.6. Рівень оплати праці міністрів внутрішніх справ

Заробітна плата міністрів внутрішніх справ у країнах ОЕСР та Україні в 2017 році представлена на рис. 10.

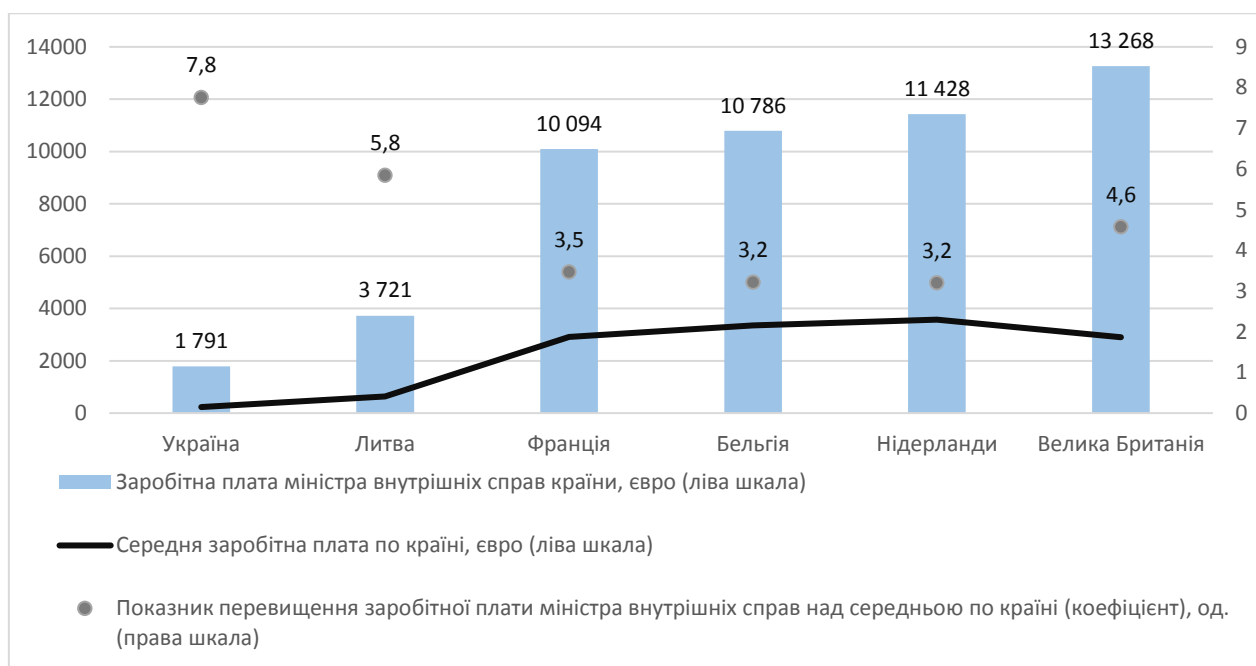

Рис. 10. Заробітна плата міністра внутрішніх справ та середня заробітна плата в Україні та країнах ОЕСР у 2017 році

Джерело: розраховано авторами на основі електронних декларацій чиновників за 2017 рік від Національного агентства з питань запобігання корупції⁵⁸, інформації про середньомісячну заробітну плату в Україні⁵⁹,

⁵⁷ Конвертер середніх місячних обмінних курсів 2017 року. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.x-rates.com/average/?from=GBP&to=EUR&amount=1&year=2017>.

⁵⁸ Електронні декларації чиновників та депутатів. Отримано 26 вересня 2018 з: <https://declarations.com.ua/>.

⁵⁹ Державна служба статистики України. Середньомісячна заробітна плата за видами економічної діяльності за період з початку року у 2017 році. Отримано 27 вересня 2018 року з: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/Zarp_ek_p/zedp_17_u.htm.

рейтингу політиків Великої Британії⁶⁰, інформації Міністерства внутрішніх справ Литви⁶¹, винагороди посадовцям Франції⁶², інформації про оплату праці в уряді Нідерландів⁶³ та Бельгії⁶⁴.

Примітка: заробітну плату міністра внутрішніх справ України та середню заробітну плату по країні розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁶⁵, заробітну плату міністра внутрішніх справ та середню заробітну плату у Великій Британії розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁶⁶.

З рис. 10 видно, що найменша заробітна плата на посаді міністра внутрішніх справ в Україні (близько 1,8 тис. євро), при цьому тут один з найбільших коефіцієнтів перевищення – близько 8. У Литві оплата праці міністра внутрішніх справ майже в 2,5 раза вища, ніж в Україні, проте коефіцієнт перевищення має майже таке саме значення.

У Франції, Бельгії, Нідерландах та Великій Британії заробітні плати міністрів внутрішніх справ на рівні 10-13 тис. євро, а коефіцієнти перевищення знаходяться в діапазоні 3,2-4,6.

2.7. Оплата праці міністрів охорони здоров'я

На рис. 11 представлено рівень оплати праці міністрів охорони здоров'я та середній рівень по країні.

Згідно з рис. 11 найменшу оплату праці серед міністрів охорони здоров'я має Україна (близько 900 євро на місяць), а рівень перевищення над середньою заробітною платою тут становить близько 4 разів.

⁶⁰ The richest MPs in Britain based on income. Retrieved 27th of September, 2018, from: <http://uk.businessinsider.com/the-richest-mp-in-terms-of-second-incomes-2017-8/#13-sir-henry-bellingham-conservative-108000-mostly-as-a-non-executive-chairman-of-a-mining-company-1>.

⁶¹ Vidaus reikalų ministerijos valstybės tarnautojų vidutinis darbo užmokestis. Retrieved 27th of September, 2018, from: <https://vrm.lrv.lt/uploads/vrm/documents/files/DU%202018%20II%20ketv.pdf>.

⁶² Rémunération des acteurs institutionnels en France. Retrieved 26th of September, 2018, from: https://fr.wikipedia.org/wiki/R%C3%A9mun%C3%A9ration_des_acteurs_institutionnels_en_France

⁶³ Salarissen van politieke ambtsdragers. Retrieved 26th of September, 2018, from: https://www.parlement.com/id/vjyqd6vz00ts/salarissen_van_politieke_ambtsdragers.

⁶⁴ Zoveel verdienen de ministers van Michel I. Retrieved 26th of September, 2018, from: <https://www.jobat.be/nl/artikels/zoveel-verdienen-de-ministers-van-michel-i/>.

⁶⁵ Конвертер. XE Currency Charts: UAH to EUR. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.xe.com/currencycharts/?from=UAH&to=EUR&view=2Y>.

⁶⁶ Конвертер середніх місячних обмінних курсів 2017 року. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.x-rates.com/average/?from=GBP&to=EUR&amount=1&year=2017>.

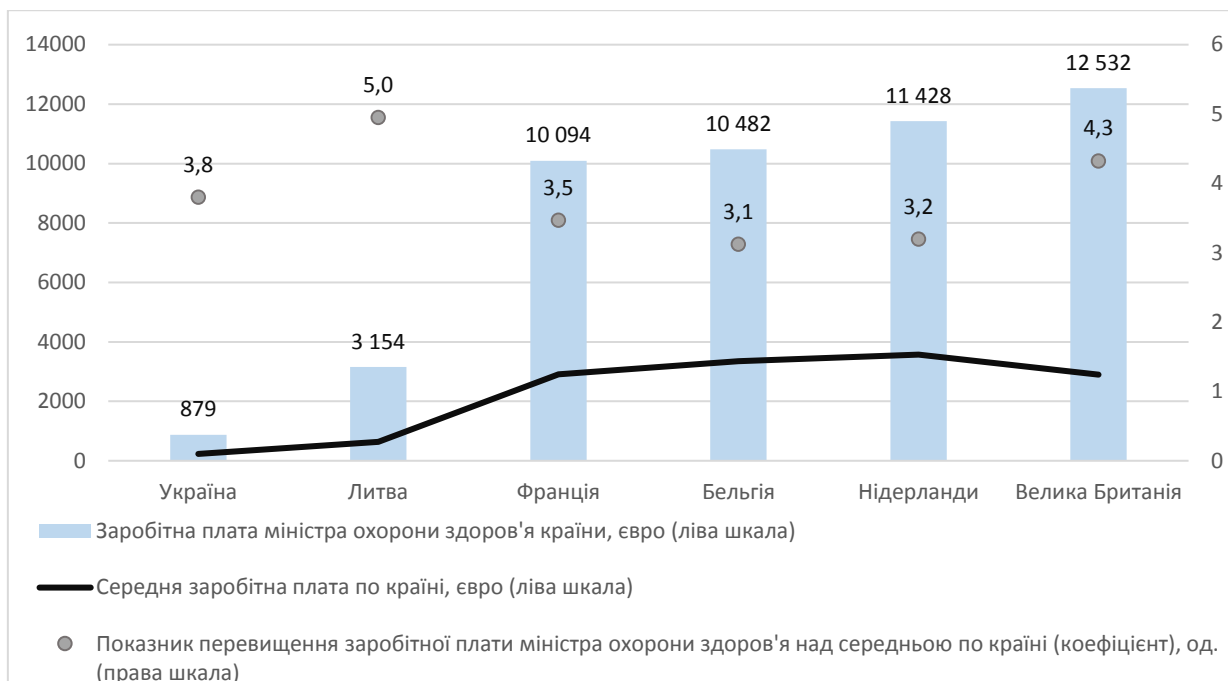

Рис. 11. Оплата праці міністра охорони здоров'я та перевищення над середньою заробітною платою по країні в країнах ОЕСР та Україні, 2017 рік

Джерело: розраховано авторами на основі електронних декларацій чиновників за 2017 рік від Національного агентства з питань запобігання корупції⁶⁷, інформації про середньомісячну заробітну плату в Україні⁶⁸, зарплат міністерств Великої Британії⁶⁹, інформації Міністерства охорони здоров'я Литви⁷⁰, винагороди посадовцям Франції⁷¹, інформації про оплату праці в уряді Нідерландів⁷² та Бельгії⁷³.

Примітка: заробітну плату міністра охорони здоров'я України та середню заробітну плату по країні розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁷⁴, заробітну плату міністра охорони здоров'я та середню заробітну плату у Великій Британії розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁷⁵.

⁶⁷ Електронні декларації чиновників та депутатів. Отримано 26 вересня 2018 з: <https://declarations.com.ua/>.

⁶⁸ Державна служба статистики України. Середньомісячна заробітна плата за видами економічної діяльності за період з початку року у 2017 році. Отримано 27 вересня 2018 року з: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/Zarp_ek_p/zedp_17_u.htm.

⁶⁹ Members' pay and expenses and ministerial salaries 2017/18. Retrieved 27th of September, 2018, from: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=7&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewiO1sHFmtvdAhUE_ywKHY8MCRgQFjAGegQIBBAC&url=http%3A%2F%2Fresearchbriefings.files.parliament.uk%2Fdocuments%2FCBP-8276%2FCBP-8276.pdf&usq=AOvVaw2EVEFE1_PpQgPAPyUhUZ5c.

⁷⁰ Ministry of Health of the Republic of Lithuania. Retrieved 27th of September, 2018, from: <https://sam.lrv.lt/lt/administracine-informacija/darbo-uzmokestis>.

⁷¹ Rémunération des acteurs institutionnels en France. Retrieved 26th of September, 2018, from: https://fr.wikipedia.org/wiki/R%C3%A9mun%C3%A9ration_des_acteurs_institutionnels_en_France

⁷² Salarissen van politieke ambtsdragers. Retrieved 26th of September, 2018, from: https://www.parlement.com/id/vjyqd6vz00ts/salarissen_van_politieke_ambtsdragers.

⁷³ Zoveel verdienen de ministers van Michel I. Retrieved 26th of September, 2018, from: <https://www.jobat.be/nl/artikels/zoveel-verdienen-de-ministers-van-michel-i/>.

⁷⁴ Конвертер. XE Currency Charts: UAH to EUR. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.xe.com/currencycharts/?from=UAH&to=EUR&view=2Y>.

⁷⁵ Конвертер середніх місячних обмінних курсів 2017 року. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.x-rates.com/average/?from=GBP&to=EUR&amount=1&year=2017>.

Майже в усіх інших розглянутих країнах коефіцієнт перевищення становить близько 3,5-4,3, у Литві – 5. При цьому заробітні плати міністрів охорони здоров'я значно вищі, ніж в Україні (у Литві – у 4 рази, у Франції, Бельгії, Нідерландах та Великій Британії – від 11 до 14 разів).

2.8. Рівень оплати праці членів парламенту

Рівні заробітної плати членів парламенту в країнах ОЕСР та Україні в 2017 році представлено в Додатку 3 та на рис. 12.

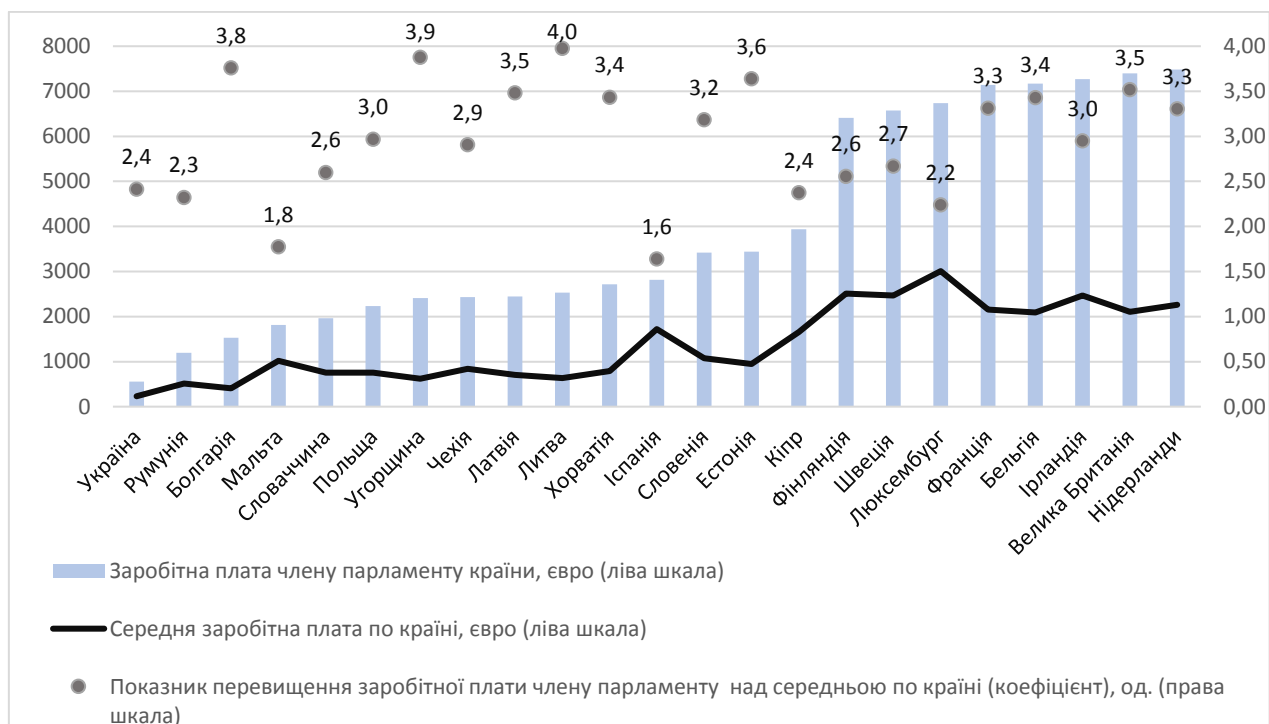

Рис. 12. Заробітна плата членів парламенту на місяць у країнах ОЕСР та Україні, а також середня заробітна плата по країні у 2017 році

Джерело: розраховано автором на основі інформації Асоціації з адвокатування публічної політики в ЄС⁷⁶, середньої заробітної плати в ЄС⁷⁷, Постанови ВРУ⁷⁸, інформації про прожитковий мінімум⁷⁹ та середньої заробітної плати Державної служби статистики України⁸⁰.

⁷⁶ Basic monthly salary for MPs in the EU. Association of public policy advisors to the European Union. Retrieved 16th of June, 2018, from: <http://www.aalep.eu/basic-monthly-salary-mps-eu>; Salary Study Atlas in the 27 EU-countries. Retrieved 7th of July, 2018, from: <https://presse.preisvergleich.de/salary-atlas-in-the-27-eu-countries-mps-earn-an-average-of-878-percent-more-than-eu-citizens/>.

⁷⁷ Average salary in European Union, 2017. Retrieved 12th of June, 2018, from: <https://www.reinisfischer.com/average-salary-european-union-2017>.

⁷⁸ Постанова Верховної Ради України «Про фінансове забезпечення діяльності народних депутатів України» від 7 грудня 2017 року №2240-VIII. Отримано 22 вересня 2018 року з: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2240-viii>.

⁷⁹ Мінфін. Прожитковий мінімум в Україні. Отримано 22 вересня 2018 року з: <https://index.minfin.com.ua/labour/wagemin/>.

⁸⁰ Державна служба статистики України. Динаміка середньомісячної заробітної плати за видами економічної діяльності у 2010-2017 роках. Отримано 25 вересня 2018 року з: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Примітка: заробітну плату членів парламенту України та середню заробітну плату по країні розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁸¹.

Згідно з рис. 12 найменшу оплату праці мають члени парламенту України, Румунії та Болгарії, а найвищу – Ірландії, Великої Британії та Нідерландів.

В Іспанії, Мальті, Люксембурзі, Румунії, Кіпрі, Україні, Фінляндії, Словаччині, Швеції, Чехії, Ірландії та Польщі коефіцієнт перевищення становить від 1,7 до 3, інші розглянуті на рис. 11 країни мають значення коефіцієнту в діапазоні від 3,2 до 4.

Отже, з аналізу випливає, що найменші заробітні плати мають посадовці з України. Водночас тут переважно одне з найбільших перевищень над середньою заробітною платою по країні, що свідчить про значно нижчий рівень життя в Україні, ніж в інших проаналізованих країнах (див. рис. 5-12).

⁸¹ Конвертер. XE Currency Charts: UAH to EUR. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.xe.com/currencycharts/?from=UAH&to=EUR&view=2Y>.

3. ВІДМІННОСТІ В РІВНІ ОПЛАТИ ПРАЦІ КЕРІВНИКІВ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ ТА КРАЇНАХ ОЕСР

До основних секторів економіки кожної країни належить нафтогазова галузь, її аналізу присвячено підрозділ 3.1.

3.1. Рівень оплати праці керівників підприємств у нафтогазовому секторі

Огляд основних тенденцій оплати праці керівників підприємств нафтогазового сектору та середньої по країні представлено в Додатку 4 (табл. 1) та на рис. 13.

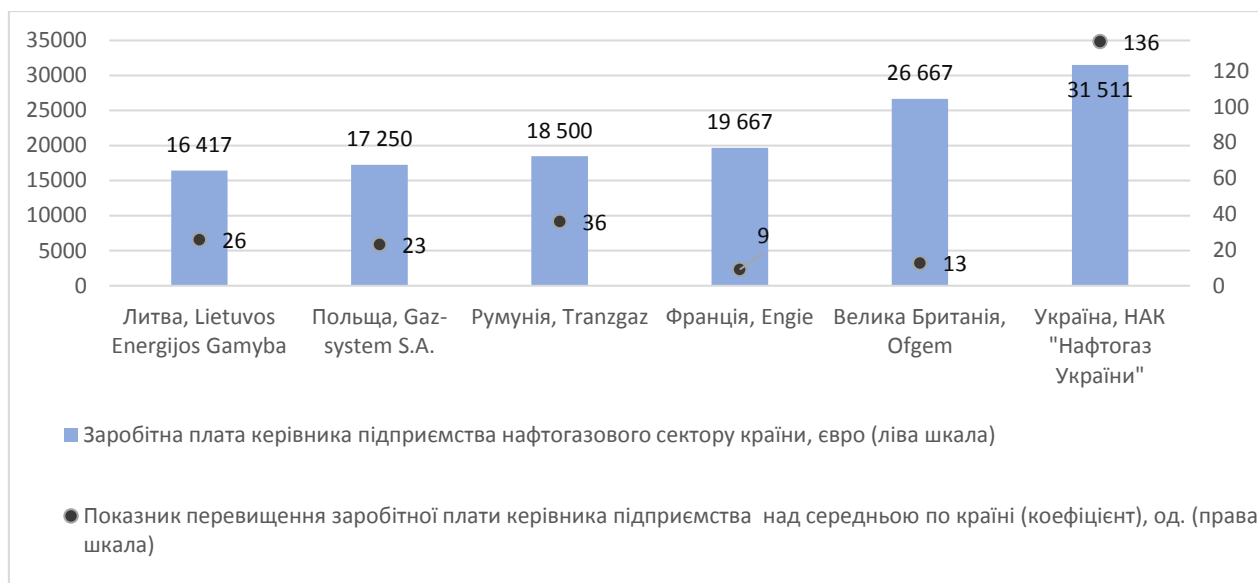

Рис. 13. Оплата праці керівників підприємств нафтогазового сектору та середня по країні на місяць, 2017 рік

Джерело: складено авторами на основі звітів⁸², даних додаткової угоди до контракту⁸³, розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.09.2017 року №1007-р «Про погодження контракту з членом правління публічного акціонерного товариства "Українська залізниця" Кравцовим Є. П.»⁸⁴ та інформації про середню заробітну плату Державної служби статистики⁸⁵.

⁸² HAYS Recruiting experts in Oil & Gas. Oil & Gas Global salary guide. The 2016 Compensation, Recruitment and Retention Guide for the Oil and Gas Industry; Average Weekly Earnings, Australia, Nov 2017. Retrieved 28th of September, 2018, from:

<http://www.abs.gov.au/AUSSTATS/abs@.nsf/0/7F76D15354BB25D5CA2575BC001D5866?Opendocument>.

Emolument, Average salary in Asia Pacific. Retrieved 28th of September, 2018, from:

<https://www.emolument.com/salary-reports/locations/asia-pacific/7206>. IMA's 2018 Middle East/Africa Salary Survey. Retrieved 28th of September, 2018, from: <https://www.imanet.org/insights-and-trends?ssopc=1>. Average monthly nominal wage in CIS. Retrieved 28th of September, 2018, from: <http://www.cisstat.com/rus/macro/zp-2.pdf>. Emolument, Average salary in Latin America. Retrieved 28th of September, 2018, from:

<https://www.emolument.com/salary-reports/locations/latin-america/7324>.

⁸³ Додаткова угода до контракту №45-Н/14 від 07.08.2014 з головою правління національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» Коболєвим Андрієм Володимировичем. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://ru.tsn.ua/groshi/glava-naftogaza-ezhemesyachno-poluchaet-po-menshey-mere-2-milliona-griven-zarplaty-smi-792544.html>.

⁸⁴ Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про погодження контракту з членом правління публічного акціонерного товариства "Українська залізниця" Кравцовим Є. П.» від 27 вересня 2017 року №1007-р. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.kmu.gov.ua/ua/nras/pro-pogodzhennya-kontraktu>.

⁸⁵ Державна служба статистики України. Динаміка середньомісячної заробітної плати за видами економічної діяльності у 2010-2017 роках. Отримано 25 вересня 2018 року з: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Примітка: заробітну плату керівника НАК «Нафтогаз України» та середню заробітну плату по країні розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁸⁶, заробітну плату керівника компанії «Ofgem» та середню заробітну плату у Великій Британії розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁸⁷.

З рис. 13 помітно, що найвищі середньомісячні заробітні плати в керівників підприємств нафтогазового сектору України (більше 30 тис. євро) та Великої Британії (близько 27 тис. євро), але при цьому рівень перевищення над середньою заробітною платою по країні кардинально різний: в Україні – 136 разів, у Великій Британії – 13.

Диспропорція між середньою оплатою праці по країні та зарплатою керівника нафтогазового підприємства в Україні найвища серед проаналізованих на рис. 12 країн та в середньому у 8 разів більша, ніж в інших країнах. Наприклад, порівняно з Великою Британією та Францією це значення становить 11 та 15 разів відповідно.

У Литві, Польщі та Румунії коефіцієнт перевищення заробітної плати керівника державного нафтогазового підприємства над середнім рівнем оплати праці по країні також значний – 26, 23 та 36 разів відповідно.

Варто відзначити, що найбільше підприємство нафтогазового сектору Франції – «Engie» – приватна компанія, тоді як інші компанії, розглянуті на рис. 13, належать до державного сектору.

Наступною проаналізована сфера залізничного транспорту (див. підрозділ 3.2).

3.2. Заробітна плата керівників державних підприємств залізничного транспорту

Аналіз заробітних плат керівників підприємств та співвідношення із середньою заробітною платою по країні подано в Додатку 4 (табл. 2) та на рис. 14.

Згідно з даними рис. 13 найбільшу заробітну плату має керівник підприємства залізничного транспорту Великої Британії «Network Rail» – близько 80 тис. євро на місяць, при цьому коефіцієнт перевищення – 38 разів. В Україні заробітна плата керівника є значно нижчою та становить близько 10 тис. євро, а перевищення над середньою заробітною платою по країні – майже 45 разів, що є найбільшим показником серед проаналізованих країн.

У Литві заробітна плата керівника підприємства залізничного транспорту найменша (близько 6,5 тис. євро), а рівень перевищення становить 10 разів.

⁸⁶ Конвертер. XE Currency Charts: UAH to EUR. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.xe.com/currencycharts/?from=UAH&to=EUR&view=2Y>.

⁸⁷ Конвертер середніх місячних обмінних курсів 2017 року. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.x-rates.com/average/?from=GBP&to=EUR&amount=1&year=2017>.

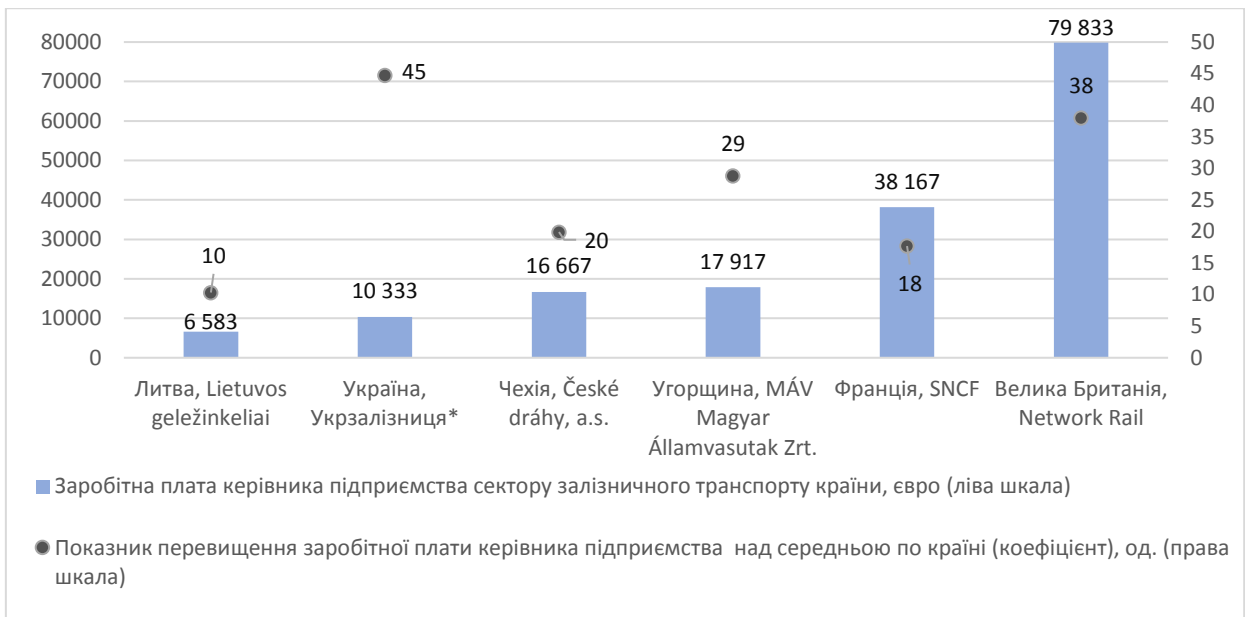

Рис. 14. Заробітна плата керівників підприємств залізничного транспорту та середній рівень оплати праці по країні в 2017 році

Джерело: сформовано авторами на основі звітів⁸⁸, середньої заробітної плати в ЄС⁸⁹, даних рис. 4 та інформації про середню заробітну плату Державної служби статистики України⁹⁰.

*Примітка: розрахунок заробітної плати в.о. глави правління ПАТ «Укрзалізниця» показано у підрозділі 1.4, при цьому її рівень та середню заробітну плату по країні розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁹¹, заробітну плату керівника компанії «Network Rail» та середню заробітну плату у Великій Британії розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁹².

У Чехії, Угорщині та Франції рівень перевищення знаходиться в діапазоні від 20 до 30 разів.

⁸⁸ AB «Lietuvos geležinkeliai». Darbo užmokestis. Retrieved 28th of September, 2018, from: <https://www.litrail.lt/en/darbo-uzmokestis>. Idnes.cz. Šéf Českých drah si může vydělat 512 tisíc měsíčně, méně než Kurucz. Retrieved 28th of September, 2018, from: https://ekonomika.idnes.cz/sef-drah-bude-mit-plat-maximalne-512-tisic-fcx-/eko-doprava.aspx?c=A150108_130748_eko-doprava_suj. Kurzy.cz. České dráhy, a.s. – nabídka práce, průměrné platy, mzdy. Retrieved 28th of September, 2018, from: <https://prace.kurzy.cz/ceske-drahy-as-70994226-firma/>. Indeed. Network Rail Salaries. Retrieved 28th of September, 2018, from: https://www.indeed.co.uk/cmp/Network-Rail/salaries?job_category=accounting&start=15. Glassdoor. Network Rail Salaries. Retrieved 28th of September, 2018, from: <https://www.glassdoor.co.uk/Salary/Network-Rail-Salaries-E15205.htm>. BORS online. Évi 67 millió jár a MÁV vezérének. Retrieved 28th of September, 2018, from: <http://www.borsonline.hu/aktualis/evi-67-millio-jar-a-mav-vezerekek/130079>. MÁV-csoport. Karrier. Retrieved 28th of September, 2018, from: <https://www.mavcsoport.hu/mav-csoport/allasajnlataink?page=1>. BFM Business. Retrieved 28th of September, 2018, from: [Voici-les-salaires-des-patrons-des-entreprises-publiques](https://bfmbusiness.bfmtv.com/france/voici-les-salaires-des-patrons-des-entreprises-publiques-902039.html). <https://bfmbusiness.bfmtv.com/france/voici-les-salaires-des-patrons-des-entreprises-publiques-902039.html>. Indeed. SNCF Salaries. Retrieved 4th of July, 2018, from: <https://www.indeed.fr/cmp/Sncf/salaries>.

⁸⁹ Average salary in European Union, 2017. Retrieved 12th of June, 2018, from: <https://www.reinisfischer.com/average-salary-european-union-2017>.

⁹⁰ Державна служба статистики України. Динаміка середньомісячної заробітної плати за видами економічної діяльності у 2010-2017 роках. Отримано 25 вересня 2018 року з: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

⁹¹ Конвертер. XE Currency Charts: UAH to EUR. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.xe.com/currencycharts/?from=UAH&to=EUR&view=2Y>.

⁹² Конвертер середніх місячних обмінних курсів 2017 року. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.x-rates.com/average/?from=GBP&to=EUR&amount=1&year=2017>.

3.3. Рівень оплати праці керівників державних підприємств сектору оборонної промисловості

Відмінності в оплаті праці керівників державних підприємств оборонної промисловості у країнах ОЕСР та Україні та середньої заробітної плати по країні представлено в Додатку 5 (табл. 1) та на рис. 15.

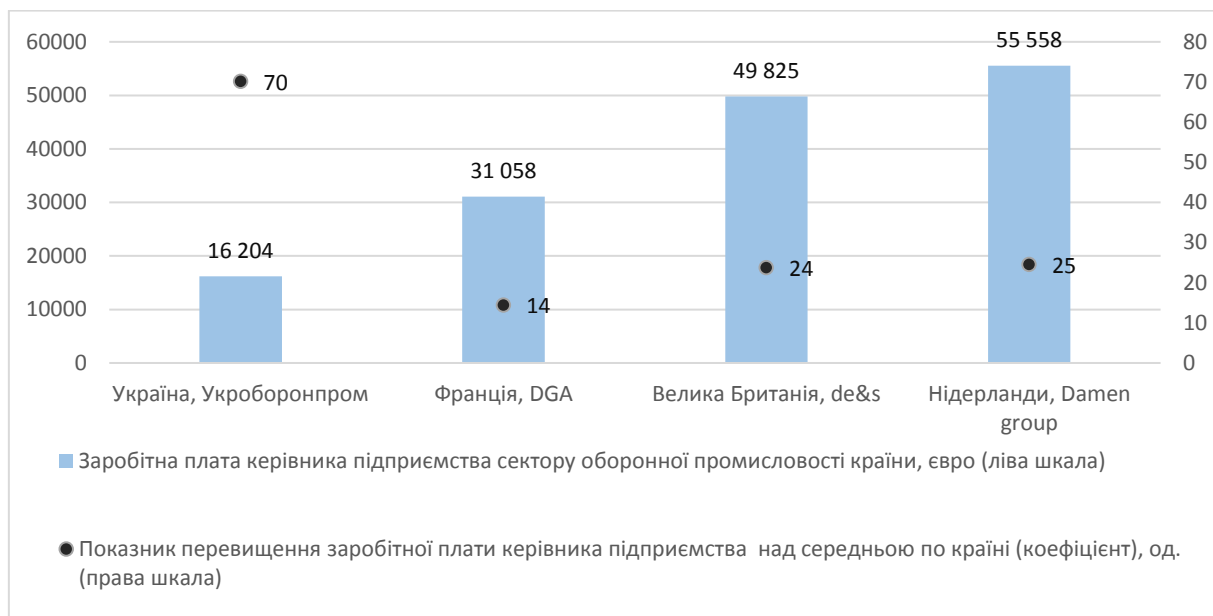

Рис. 15. Заробітна плата керівників підприємств оборонної промисловості та середня заробітна плата в країнах ОЕСР та Україні в 2017 році

Джерело: сформовано авторами на основі інформації про оплату праці DGA⁹³, de&s⁹⁴, Damen group⁹⁵, середньої заробітної плати в ЄС⁹⁶, середньої заробітної плати Державної служби статистики України⁹⁷, даних декларації за 2017 рік Букіна П. Ю.⁹⁸.

Примітка: заробітну плату керівника ДК «Укроборонпром» та середню заробітну плату по країні розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року⁹⁹, заробітну плату керівника компанії «de&s» та середню заробітну плату у Великій Британії розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року¹⁰⁰.

⁹³ DGA (groupe international). Retrieved 28th of September, 2018, from:

https://www.challenges.fr/classements/salaire/2017/fiche/dga-groupe-international-fonction-transverse_3.

⁹⁴ New UK arms procurement chief lured with £535,000 pay package. Financial Times. Retrieved 28th of September, 2018, from: <https://www.ft.com/content/f1495730-d315-11e4-9b0a-00144feab7de>.

⁹⁵ Smart reporting. Bloomberg. Retrieved 28th of September, 2018, from:

<https://www.bloomberg.com/research/stocks/private/people.asp?privcapId=8744739>.

⁹⁶ Average salary in European Union, 2017. Retrieved 12th of June, 2018, from:

<https://www.reinisfischer.com/average-salary-european-union-2017>.

⁹⁷ Державна служба статистики України. Динаміка середньомісячної заробітної плати за видами економічної діяльності у 2010-2017 роках. Отримано 25 вересня 2018 року з: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

⁹⁸ Щорічна декларація за 2017 рік Букіна П. Ю. Отримано 26 вересня 2018 року з:

<https://public.nazk.gov.ua/declaration/d62f1c9c-7a9f-47d5-957f-29e34f76d0d2>.

⁹⁹ Конвертер. XE Currency Charts: UAH to EUR. Отримано 26 вересня 2018 року з:

<https://www.xe.com/currencycharts/?from=UAH&to=EUR&view=2Y>.

¹⁰⁰ Конвертер середніх місячних обмінних курсів 2017 року. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.x-rates.com/average/?from=GBP&to=EUR&amount=1&year=2017>.

Дані рис. 14 свідчать, що найменшу оплату праці серед керівників підприємств оборонної промисловості має керівник ДК «Укроборонпром» (понад 16 тис. євро на місяць), але при цьому в Україні найбільше перевищення над середньою заробітною платою по країні – близько 70 разів. Цей коефіцієнт приблизно в три рази вищий, ніж в інших проаналізованих країнах.

Найвищу заробітну плату згідно з інформацією на рис. 14 отримує керівник підприємства «Damen group» з Нідерландів, вона в 25 разів перевищує середню заробітну плату по країні.

У підрозділі 3.4 проаналізовано заробітні плани керівників метрополітену.

3.4. Заробітна плата керівників підприємств метрополітену

Рівень оплати праці керівників державних установ метрополітену представлено в Додатку 5 (табл. 2) та на рис. 15.

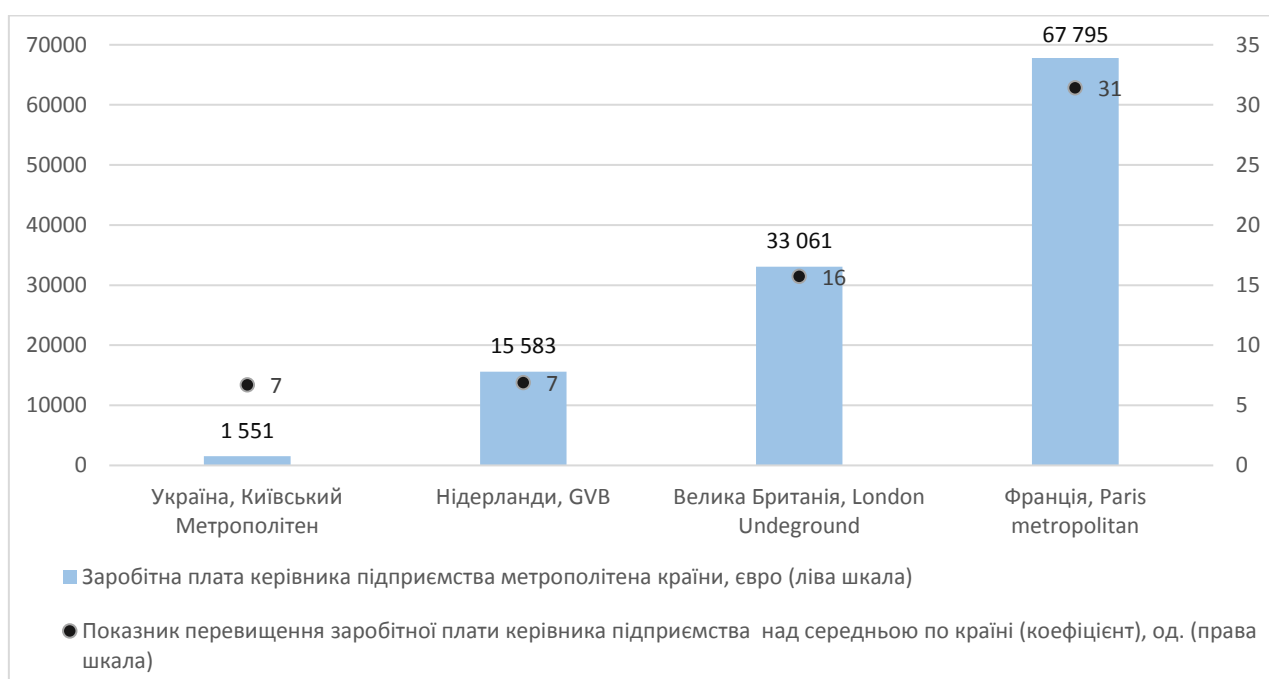

Рис. 15. Оплата праці керівників підприємств метрополітену та середньомісячна заробітна плата по країні в 2017 році

Джерело: сформовано авторами на основі інформації про заробітні плати транспортної системи Лондона¹⁰¹, Нідерландів¹⁰², Франції¹⁰³, даних декларації за 2017 рік Брагінського В. В.¹⁰⁴.

¹⁰¹ Transport for London Organisational Chart 2016/2017. Retrieved 28th of September, 2018, from: <http://content.tfl.gov.uk/tfl-organisational-chart-2016-2017.pdf>.

¹⁰² GVB-directeur Van Huffelen gaat volgens norm verdienen. Retrieved 28th of September, 2018, from: <https://www.ad.nl/amsterdam/gvb-directeur-van-huffelen-gaat-volgens-norm-verdiene~ae4b50dc/>.

¹⁰³ Compensation of Corporate Officers. Retrieved 29th of September, 2018, from: <https://globenewswire.com/news-release/2017/02/24/927633/0/en/Rexel-Compensation-of-Corporate-Officers-Catherine-Guillouard.html>.

¹⁰⁴ Щорічна декларація за 2017 рік Брагінського В. В. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://public.nazk.gov.ua/declaration/8b8a5c8d-417c-4e56-a4a3-c1c70ff64643>.

Примітка: заробітну плату керівника КП «Київський метрополітен» та середню заробітну плату по країні розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року¹⁰⁵, заробітну плату керівника компанії «London underground» та середню заробітну плату у Великій Британії розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року¹⁰⁶.

З рис. 15 видно, що найбільша місячна зарплата в керівника метрополітену у Франції (маже 68 тис. євро), вона в 30 разів вища за середньомісячну заробітну плату по країні.

Керівник метрополітену у Великій Британії отримує близько 33 тис. євро на місяць, а рівень перевищення при цьому становить 16 разів. У Нідерландах та Україні коефіцієнт перевищення майже однаковий – близько 7 разів, але при цьому керівник метро Нідерландів отримує близько 15,5 тис. євро, тоді як України – близько 1,5 тис. євро (див. рис. 15).

Наступним у дослідженні проаналізовано сектор виготовлення ракетноносіїв (див. підрозділ 3.5).

3.5. Оплата праці керівництва промислового сектору з виготовлення ракетноносіїв

В Україні підприємством з виготовлення ракетноносіїв є ДП «Південний машинобудівний завод», а єдиний аналог у Європі – нідерландська компанія Airbus, яка має офіси в Парижі (Франція) та Оттобрунне (Німеччина). Аналіз заробітних плат керівників підприємств в Україні та Франції подано в табл. 1.

Відповідно до табл. 1 заробітна плата керівника французької компанії «Airbus» вища за заробітну плату керівника ДП «Південний машинобудівний завод» у близько 285 разів. А середні заробітні плати в двох країнах відрізняються у близько 9 разів.

Таблиця 1

Оплата праці керівників підприємств сектору виготовлення ракетноносіїв та середньомісячна заробітна плата по країні в 2017 році

Країна, підприємство	Заробітна плата керівника підприємства сектору ракетноносіїв, євро	Середня заробітна плата, євро	Показник перевищення заробітної плати керівника підприємства над середньою по країні (коефіцієнт)
Україна, Південний машинобудівний завод	1 062	231	5
Франція, Airbus (Paris)	302 813	2 157	140

¹⁰⁵ Конвертер. XE Currency Charts: UAH to EUR. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.xe.com/currencycharts/?from=UAH&to=EUR&view=2Y>.

¹⁰⁶ Конвертер середніх місячних обмінних курсів 2017 року. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://www.x-rates.com/average/?from=GBP&to=EUR&amount=1&year=2017>.

Джерело: сформовано авторами на основі даних декларації за 2017 рік Войта С. М.¹⁰⁷, статті про винагороду¹⁰⁸.

Примітка: заробітну плату керівника ДП «Південний машинобудівний завод» та середню заробітну плату по країні розраховано в євро на основі конвертеру середніх місячних обмінних курсів 2017 року.

Отже, у більшості розглянутих секторах, а саме – нафтогазовому, залізничного транспорту та оборонної промисловості, в Україні найнижчі заробітні плати керівників держаних підприємств, але при цьому найбільші коефіцієнти перевищення над середньою заробітною платою по країні, що свідчить про значні розриви в системі оплати праці та низький рівень життя більшості населення.

¹⁰⁷ Щорічна декларація за 2017 рік Войта С. М. Отримано 26 вересня 2018 року з: <https://public.nazk.gov.ua/declaration/ac43167c-f195-4178-8847-34aed49cc69a>.

¹⁰⁸ Salaire Thomas Enders chez Airbus Group (ex-EADS) en 2016. Retrieved 28th of September, 2018, from: <http://www.journaldunet.com/business/salaire/patron/thomas-enders>.

ВИСНОВКИ

В Україні середній рівень заробітної плати народних депутатів у 2018 році становить близько 19 тис. грн, при цьому більшість з них отримує близько 18,5 тис. грн з огляду на членство в різних профільних комітетах.

Найвищу оплату праці на місяць в Україні має міністр інфраструктури (63,2 тис. грн), міністр соціальної політики (59,3 тис. грн), міністр внутрішніх справ (59,2 тис. грн) та міністр оборони (53,8 тис. грн). Тоді як найнижчі заробітні плати в 2017 році отримували міністр аграрної політики та продовольства (17,9 тис. грн) та в. о. міністра охорони здоров'я (29 тис. грн).

Найбільше перевищення заробітних плат міністрів над середньою по країні становить від 7 до 8 разів (для міністрів з найвищим рівнем оплати праці), а найменше – 2,3 та 3,8 раза (для міністра аграрної політики та продовольства і в. о. міністра охорони здоров'я відповідно).

В Україні спостерігаються значні диспропорції в оплаті праці керівників державних підприємств. Зарплата керівника НАК «Нафтогаз України» становить понад 1 млн грн, ДК «Укроборонпом» та ПАТ «Укрзалізниця» – більше 500 та 300 тис. грн. відповідно Керівники таких підприємств, як ПАТ «Одеський припортовий завод», ДП «Південний машинобудівний завод» та КП «Київський метрополітен», отримують заробітні плати в діапазоні від 30 до 50 тис. грн.

Серед проаналізованих країн Президент України має найнижчу заробітну плату (менше 1 тис. євро), також невисокі заробітні плати в президентів Польщі, Латвії, Угорщини, Естонії, Словенії та Чехії (близько 5-6 тис. євро).

Але при цьому слід зазначити, що серед досліджуваних країн найбільший коефіцієнт перевищення заробітної плати президента над середньою заробітною платою по країні в Україні – близько 4 разів. Найменше перевищення характерне для Словенії та Польщі (коефіцієнти 2,3 та 2,7 відповідно).

Найнижчу заробітну плату серед проаналізованих країн міністр фінансів отримує в Україні, але при цьому рівень перевищення над середньою заробітною платою тут найбільший (близько 7 разів), а найвищу заробітну плату має міністр фінансів Нідерландів, але перевищення становить 3 рази.

Аналогічна ситуація і з оплатою праці міністра закордонних справ України: найнижча зарплата (близько 1,5 тис. євро), але при цьому найбільший коефіцієнт перевищення над середньою заробітною платою – 7 разів.

Найнижча заробітна плата серед проаналізованих країн і в міністра внутрішніх справ України (1,3 тис. євро), але при цьому один з найвищих коефіцієнтів перевищення – близько 5,6 раза. У Литві оплата праці міністра внутрішніх справ майже в 3 рази вища, але коефіцієнт перевищення майже такий самий, як в Україні.

Найменшу оплату праці мають члени парламенту України, Румунії та Болгарії, а найвищу – Ірландії, Великої Британії та Нідерландів. Коефіцієнт перевищення на середньою по країні

для Іспанії, Мальти, Люксембургу, Румунії, Кіпру, України, Фінляндії, Словаччини, Швеції, Чехії, Ірландії та Польщі становить від 1,7 до 3, для інших країн – від 3,2 до 4.

Отже, з аналізу випливає, що найменші заробітні плати мають посадовці з України, але при цьому тут переважно одне з найбільших перевищень над середньою заробітною платою по країні, що свідчить про значно нижчий рівень життя в Україні, ніж в інших проаналізованих країнах.

Найвищі середньомісячні заробітні плати в керівників підприємств нафтогазового сектору України (більше 30 тис. євро) та Великої Британії (близько 27 тис. євро), але при цьому рівень перевищення над середньою заробітною платою по країні кардинально різний: в Україні він становить 136 разів, а у Великій Британії – 13.

Це свідчить про значну диспропорцію в Україні між середньою зарплатою по країні та оплатою праці керівника нафтогазового підприємства, яка в середньому у 8 разів більша, ніж в інших розглянутих країнах ОЕСР, а порівняно з Великою Британією та Францією це значення становить 11 та 15 разів відповідно.

Найвищу заробітну плату має керівник підприємства залізничного транспорту Великої Британії «Network Rail» – близько 80 тис. євро на місяць, при цьому коефіцієнт перевищення становить 38 разів, в Україні керівник аналогічного підприємства отримує близько 10 тис. євро, що в майже 45 разів більше за середню заробітну плату по країні і є найбільшим показником серед проаналізованих країн. У Литві заробітна плата керівника підприємства залізничного транспорту найменша (близько 6,5 тис. євро), а рівень перевищення становить 10 разів.

У сфері оборонної промисловості найменшу оплату праці має керівник ДК «Укроборонпром» (більше 16 тис. євро на місяць), але при цьому тут найбільший коефіцієнт перевищення над середньою заробітною платою по країні, який відрізняється від показників інших країн у близько 3 рази.

Отже, у більшості розглянутих секторах, а саме – нафтогазовому, залізничного транспорту та оборонної промисловості, в Україні найнижчі заробітні плати керівників держаних підприємств, але при цьому найбільші коефіцієнти перевищення над середньою заробітною платою по країні, що свідчить про значні розриви в системі оплати праці та низький рівень життя більшості населення.

**Рівень середньомісячних заробітних плат президентів та в середньому по країні
в Україні та країнах ОЕСР**

Країна	Заробітна плата глави країни, євро	Середня заробітна плата по країні, євро	Показник перевищення заробітної плати президента над середньою по країні, од.
Україна	924	231	4,00
Польща	4735	1753	2,70
Латвія	4782	1514	3,16
Угорщина	4798	1468	3,27
Естонія	5200	1597	3,26
Словенія	5419	2364	2,29
Чехія	5896	1604	3,68
Португалія	6523	1659	3,93
Фінляндія	10500	2849	3,69
Греція	11561	1699	6,81
Ізраїль	11715	2301	5,09
Франція	14910	2907	5,13
Німеччина	17833	3137	5,69
Іспанія	19909	2524	7,89
Італія	19917	2393	8,32
Ірландія	20751	3495	5,94
Ісландія	24207	3786	6,39
Австрія	27349	3266	8,37
Швейцарія	31799	4065	7,82

Рівень середньомісячних заробітних плат глав уряду та в середньому по країні в Україні та країнах ОЕСР

Країна	Заробітна плата глави уряду країни, євро	Середня заробітна плата по країні, євро	Показник перевищення заробітної плати прем'єр-міністра над середньою по країні (коефіцієнт), од.
Україна	1093	231	4,73
Естонія	3342	1597	2,09
Чехія	3630	1604	2,26
Польща	3906	1753	2,23
Латвія	4033	1514	2,66
Словаччина	4799	1590	3,02
Португалія	4892	1659	2,95
Греція	5572	1699	3,28
Словенія	5938	2364	2,51
Іспанія	6622	2524	2,62
Угорщина	6718	1468	4,58
Італія	7411	2393	3,10
Фінляндія	10920	2849	3,83
Ізраїль	11374	2301	4,94
Нідерланди	13107	3572	3,67
Норвегія	14248	3627	3,93
Велика Британія	14352	2896	4,95
Франція	14910	2907	5,13
Ірландія	15853	3495	4,54
Ісландія	16405	3786	4,33
Швеція	16540	2895	5,71
Данія	16889	3555	4,75
Бельгія	17781	3353	5,30
Австрія	22218	3266	6,80
Німеччина	25000	3137	7,97
Швейцарія	32656	4065	8,03

**Рівень середньомісячних заробітних плат членів парламенту та в середньому по країні в
Україні та країнах ОЕСР**

Країна	Заробітна плата члена парламенту країни, євро	Середня заробітна плата по країні, євро	Показник перевищення заробітної плати члена парламенту над середньою по країні (коефіцієнт), од.
Україна	557	231	2,41
Румунія	1195	515	2,32
Болгарія	1526	406	3,76
Мальта	1811	1021	1,77
Словаччина	1961	755	2,60
Польща	2230	752	2,97
Угорщина	2412	622	3,88
Чехія	2433	837	2,91
Латвія	2448	703	3,48
Литва	2532	637	3,97
Хорватія	2719	792	3,43
Іспанія	2814	1718	1,64
Словенія	3419	1074	3,18
Естонія	3439	945	3,64
Кіпр	3936	1658	2,37
Фінляндія	6407	2509	2,55
Швеція	6574	2465	2,67
Люксембург	6739	3009	2,24
Франція	7143	2157	3,31
Бельгія	7172	2091	3,43
Ірландія	7271	2464	2,95
Велика Британія	7394	2102	3,52
Нідерланди	7481	2263	3,31

Таблиця 1

Рівень оплати праці керівників підприємств нафтогазового сектору та в середньому по країні на місяць, 2017 рік

Країна, підприємство	Заробітна плата керівника підприємства нафтогазового сектору країни, євро	Середня заробітна плата по країні, євро	Показник перевищення заробітної плати керівника підприємства над середньою по країні (коефіцієнт), од.
Литва, Lietuvos Energijos Gamyba	16417	637	26
Польща, Gaz-system S.A.	17250	752	23
Румунія, Tranzgaz	18500	515	36
Франція, Engie	19667	2157	9
Велика Британія, Ofgem	26667	2102	13
Україна, НАК «Нафтогаз України»	31511	231	136

Таблиця 2

Рівень заробітної плати керівників підприємств залізничного транспорту та середній рівень оплати праці по країні, 2017 рік

Країна, підприємство	Заробітна плата керівника підприємства сектору залізничного транспорту країни, євро	Середня заробітна плата по країні, євро	Показник перевищення заробітної плати керівника підприємства над середньою по країні (коефіцієнт), од.
Литва, Lietuvos geležinkeliai	6583	637	10
Чехія, České dráhy, a.s.	16667	837	20
Угорщина, MÁV Magyar Államvasutak Zrt.	17917	622	29
Україна, Укрзалізниця*	10333	231	159
Франція, SNCF	38167	2157	18
Велика Британія, Network Rail	79833	2102	38

*Примітка:

Таблиця 1

Рівень заробітної плати керівників підприємств оборонної промисловості та середньої заробітної плати в країнах ОЕСР та Україні, 2017 рік

Країна, підприємство	Заробітна плата керівника підприємства сектору оборонної промисловості країни, євро	Середня заробітна плата по країні, євро	Показник перевищення заробітної плати керівника підприємства над середньою по країні (коефіцієнт), од.
Україна, Укроборонпром	16204	231	70
Франція, DGA	31058	2157	14
Велика Британія, de&s	49825	2102	24
Нідерланди, Damen group	55558	2263	25

Таблиця 2

Рівень оплати праці керівників підприємств сектору метрополітену та середньомісячної заробітної плати по країні, 2017 рік

Країна, підприємство	Заробітна плата керівника підприємства метрополітену країни, євро	Середня заробітна плата по країні, євро	Показник перевищення заробітної плати керівника підприємства над середньою по країні (коефіцієнт), од.
Україна, Київський метрополітен	1551	231	7
Нідерланди, GVB	15583	2263	7
Велика Британія, London Underground	33061	2102	16
Франція, Paris metropolitan	67795	2157	31